1806158753

Zbiór

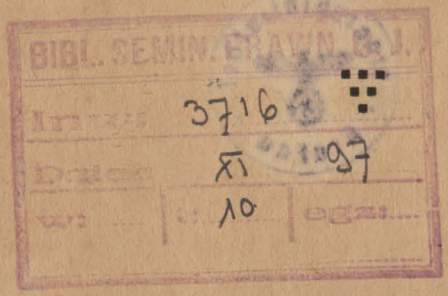
praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego.

Sądownictwo administracyjne (I).

Zestawił

Dr. Włodzimierz Dąbrowski

Jmm 3716
XIV - 196

Dodatek Nr. 13 do „Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego“

1923

Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.

Broszurka ta stanowi I. uzupełnienie rozdziałów **„Zbioru praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego“** Dr. Włodzimierza **Dąbrowskiego**, odnoszących się do sądownictwa administracyjnego.

Patrz „spis dodatkowy“ na końcu tej broszurki.

Staatsbibliothek Krakau

Część I.

Cele i drogi rozwoju sądownictwa administracyjnego w Polsce

napisał Dr. Wł. Dąbrowski.

I. Ogólne podstawy prawne.

Artykuł 73. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej postanawia, że do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynnika obywatelskiego i sędziowskiego z Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na czele.

Artykuł 39. Ustawy Konstytucyjnej Sejmu Ustawodawczego w Warszawie z 15. lipca 1920 r. zawierającej Statut Organiczny Województwa Śląskiego postanawia, iż ustawa śląska ustanowi w miejsce sądów niemieckich i pruskich, względnie austrjackich, które nie są sądami zwyczajnymi, sądy administracyjne z właściwością aż do ujednostajnienia danego ustawodawstwa dla całej Polski.

Ustawa z dnia 3. sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67) powołała do życia Najwyższy Trybunał Administracyjny.

II. Stan prawny w Województwie Śląskiem.

W Województwie Śląskiem, taksamo jak w Województwie Pomorskiem i Poznańskiem istnieją trzy instancje sądów administracyjnych, a mianowicie: **Śląski Trybunał Administracyjny**, względnie **Najwyższy Trybunał Administracyjny**, powołany do życia ustawą państwową z dnia 3. VIII. 1922 (Dz. U. Rz. P. Nr. 67), **Wojewódzki Sąd Administracyjny** jako druga instancja, **Wydziały Powiatowe** jako sądy administracyjne pierwszej instancji.

1. W Województwie Śląskiem powołano do życia rozporządzeniem Tymczasowej Rady Wojewódzkiej z dnia 18. lipca 1922 (Dz. U. Śl. Nr. 8, poz. 30) Śląski Trybunał Administracyjny z kompetencją Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Instytucja ta nie rozpoczęła jednakże wogóle swej działalności. Uchwałą z d. 4. maja 1923 r. Rada Wojewódzka po wysłuchaniu opinji Komisji Prawniczej Sejmu Śląskiego:

a) uznała ze względu na jednolitość orzecznictwa, że ustanowienie osobnego Śląskiego Trybunału Administracyjnego jest niewskazane,

b) uchwaliła stawić do Sejmu wniosek o uchwalenie rezolucji następującej treści:

Sejm wyraża zgodę na roszerzenie mocy obowiązującej ustawy o Trybunale Administracyjnym z dnia 3. sierpnia 1922 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 67, poz. 600) na Województwo Śląskie i uprasza Rząd o spowodowanie wydania przepisów wykonawczych i przejściowych.

W chwili druku tej broszurki nie jest sprawa ta jeszcze prawnie rozwikłana. Zdaje się nie ulegać jednak wątpliwości, iż Śląskiego Trybunału Administracyjnego nie będzie.

2. Sprawę Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego uregulowano w Województwie Śląskiem w następujący sposób: W miejsce Wydziału Obwodowego (Bezirksausschuss) istniejącego w części górnośląskiej Województwa Śląskiego utworzono rozporządzeniem Wojewody z dnia 1. VIII. 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42) dla części górnośląskiej Województwa Śląskiego **Wojewódzki Sąd Administracyjny** z siedzibą w Katowicach, który objął cały zakres działania Wydziału Obwodowego. Zakres ten obejmował według ustaw niemieckich dwie kategorje spraw:

a) sprawy decydowane w postępowaniu uchwałowem (uchwałą kolegjum),

b) sprawy decydowane w postępowaniu sporno-administracyjnem (właściwe sprawy sporno-administracyjne).

Z okazji zatwierdzenia powyższego rozporządzenia Wojewody ustawą z dnia 9. maja 1923 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 20, poz. 129) przeprowadzono rozdział powyższych dwóch kategorji spraw. Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu pozostawiono sprawy mające charakter sporno-administracyjny i załatwiane w formie wyroku, po przeprowadzeniu rozprawy w myśl procedury sądów administracyjnych. Wszystkie zaś sprawy uchwałowe mające charakter administracyjny przekazano Radzie Wojewódzkiej, jako władzy administracyjnej. Odnośny przepis reorganizacyjny brzmi jak następuje:

„Sprawy, dla których przepisy prawne w części górnośląskiej Województwa Śląskiego nie przewidują wogóle po-

stępowania sporno-administracyjnego, lecz jedynie postępowanie uchwałowe, wyłącza się z właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W sprawach tych rozstrzyga odtąd Rada Wojewódzka w postępowaniu uchwałowem.

Sprawy rozstrzygane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w postępowaniu uchwałowem, a następnie na wniosek stron w postępowaniu sporno-administracyjnem, będą należały do kompetencji Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, aż do chwili uregulowania nowego toku instancji w odnośnych ustawach".

Reorganizacja ta ma znaczenie bardzo doniosłe. Ustawa śląska z dnia 9. maja 1923 r. stworzyła w Polsce poraz pierwszy właściwy typ Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, (druga instancja), załatwiającego wyłącznie sprawy sporno-administracyjne. Reforma ta odpowiada duchowi artykułów 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i 39. Statutu Organicznego Województwa Śląskiego. Jest ona pozatem logiczną i odpowiada potrzebom administracji.

Inne przepisy organizacyjne ustalone rozporządzeniem z dnia 1. sierpnia 1922 r. pozostawiono prawie bez zmian.

Wojewódzki Sąd Administracyjny składa się zatem z przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego, sędziów zawodowych i sędziów niezawodowych. Przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sędziowie zawodowi muszą posiadać kwalifikacje na wyższy urząd administracyjny lub na urząd sędziowski wedle przepisów polskich, pruskich lub austrjackich. Osoby te mianuje dożywotnio Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody. Sędziów niezawodowych wyznacza Rada Wojewódzka z pośród swych członków lub z pośród innych mieszkańców Województwa Śląskiego.

W kolegjalnych posiedzeniach biorą udział: przewodniczący, jeden sędzia zawodowy i trzech sędziów niezawodowych (kolegjum pięciu). W sprawach spornych pomiędzy związkami dla spraw ubogich wystarcza obecność przewodniczącego i dwóch sędziów niezawodowych. Do zawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego mają zastosowanie wszystkie każdorazowo obowiązujące przepisy prawne, gwarantujące niezawisłość sędziów wymiaru sprawiedliwości. Na powyższych zasadach zorganizowany Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach jest czynny od sierpnia 1922 roku.

3. Sądami administracyjnymi pierwszej instancji są **Wydziały Powiatowe,** składające się z starosty jako przewodniczącego oraz sześciu członków. Rozporządzeniem Wojewody z dnia 17. czerwca 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 1, poz. 3), zostały dawne Wydziały Powiatowe rozwiązane. Postanowiono tam, że aż do przepro-

wadzenia wyborów do nowych Sejmików Powiatowych winno się bez zwłoki ustanowić we wszystkich powiatach komisaryczne Wydziały Powiatowe. Członków komisarycznego Wydziału Powiatowego mianuje Wojewoda po wysłuchaniu starosty. Na podstawie tego przepisu zamianował Wojewoda członków komisarycznych wszystkich Wydziałów Powiatowych w części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

III. Drogi rozwoju sądów administracjnych pierwszej i drugiej instancji.

I. W Państwie Polskiem zeszły się dwa różne systemy normujące problem sądownictwa administracyjnego, a mianowicie system austrjacki i system pruski. System austrjacki idzie w tym kierunku, iż tworzy jedynie Najwyższy Trybunał Administracyjny dla orzekania o legalności zarządzeń i orzeczeń wchodzących w zakres administracji. System pruski znał również sądy administracyjnego niższego typu. Sądy te były kompetentne do wydawania wyroków w sprawach przekazanych im w poszczególnych ustawach.

W Państwie Polskiem obrano w konstytucji (art. 73) i w ustawie z dnia 30. sierpnia 1922 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67 z 22. sierpnia 1922 r.) za podstawę system pruski.

1) Przewiduje się w tej ustawie ustanowienie w całem Państwie Polskiem **sądów administracyjnych niższego stopnia** z udziałem czynnika obywatelskiego.

2) W Województwach, w których istnieją już sądy administracyjne niższego typu, pozostawia się je z tą zmianą, iż najwyższą instancja jest Najwyższy Trybunał Administracyjny.

3) Pozatem będzie Najwyższy Trybunał Administracyjny, jako jedyna instancja sądowa rozpoznawać skargi na zarządzenia i orzeczenia wydane w ostatniej instancji przez administracyjne władze rządowe i samorządowe.

II. Obecnie stoimy przed zagadnieniem, w jaki sposób i w których Województwach należy utworzyć sądy administracyjne pierwszej i drugiej instancji i jaki zakres działania ma im być ustawami przekazany. Kwestja, ile instancji ma mieć sądownictwo administracyjne w Polsce jest częściowo w art. 73 Konst. Rzeczypospolitej Polskiej już w sposób ostateczny i wiążący rozstrzygnięta. Prof. Dr. St. Kasznica (Ruch prawn. i ekon. III, 1923, zesz. 2, str. 292) mówi: „W myśl tego artykułu polskie sądy administracyjne powinny mieć następujące cechy: Organizacja ich winna być przynajmniej **2-stopniowa**, mogą być trzy instancje, **ale nie może być jednej tylko instancji** (bo N. T. A. stoi na czele jej)".

Jaka wynika korzyść praktyczna dla administracji i obywateli z tego, że pewne sprawy oznaczone w ustawach są rozstrzygane przez sądy administracyjne niższego typu wyrokiem po przeprowadzonej ustnej rozprawie?

1) Sądy administracyjne stanowią natychmiastową ochronę praw poszczególnych obywateli i korporacji prawnych w zakresie spraw administracyjnych,

2) Najwyższy Trybunał Administracyjny nie potrzebuje się w pierwszej instancji zajmować wielką ilością drobnych spraw, które uniemożliwiają mu szybkie załatwianie spraw natury poważniejszej. Do Najwyższego Trybunału Administracyjnego dojdą bowiem na mocy § 93 niemieckiej ustawy o ogólnym zarządzie kraju z 30. lipca 1883 (Zb. praw pruskich strona 195) tylko sprawy, ulegające zaczepieniu przy pomocy środka prawnego rewizji. Środek prawny rewizji wolno opierać jedynie

a) na twierdzeniu, że wyrok nie zastosował lub fałszywie zastosował istniejące przepisy prawne;

b) że postępowanie jest wadliwe.

Rozpatrywanie pewnych spraw przez sądy administracyjne niższego typu ułatwi zatem nader pracę Najwyższemu Trybunałowi Administracyjnemu i odbierze mu sporo spraw drobiazgowych, uwłaczających nawet tak poważnej instytucji, jaką jest Najwyższy Trybunał Administracyjny. O ile zaś sprawa oprze się w drugiej instancji lub w instancji rewizyjnej o Najwyższy Trybunał Administracyjny, ułatwią mu rozpatrzenie sprawy dokładne akta, protokóły, zeznania świadków i inne dochodzenia przeprowadzone w niższych instancjach. Przyczyni się to do szybkiego i ostatecznego załatwienia sporu.

Chodzi obecnie zatem o kwestję, które sprawy mogą być bez naruszenia interesu władz administracyjnych, a z uwzględnieniem ochrony praw obywatelskich, przekazane sądom administracyjnym niższego typu do rozpatrywania. Administracja ma za zadanie czuwać nad interesem Państwa. Przy spełnianiu tego zadania posługuje się ona zasadą celowości. W przeciwstawieństwie do tego polegają zadania władz sądowych — zatem i sądownictwa administracyjnego — na stosowaniu i realizowaniu ustaw bez względu na celowość, przyczem sędzia podlega tylko ustawie i własnemu sumieniu." (Dr. Bronisław Stelmachowski, zarys procedury cywilnej 1923).

Możnaby w tym względzie ustalić następujące główne wytyczne:

Sądom administracyjnym niższej instancji powinne być w poszczególnych ustawach polskich przekazane następujące sprawy:

1) Spory i kwestje charakteru majątkowego, decydowane dotąd przez władze administracyjne. W licznych ustawach

znajdujemy wypadki, w których chodzi o obciążenie finansowe jednostek i korporacyj, o rozliczenie majątkowe, powodowane zarządzeniami administracyjnemi i innymi wypadkami. W wszystkich tych sprawach regulujących obowiązki i prawa, ciężary i nakłady nie odgrywa interes publiczny zwykle wybitnej roli. Natomiast wymaga interes obywateli, by tego rodzaju problemy były badane i rozstrzygane przez niezawisłe instancje o charakterze sądowym na podstawie ustnej rozprawy, po przesłuchaniu świadków i gruntownem zbadaniu sprawy. Taki stan prawny istnieje na podstawie ustaw niemieckich obecnie już w byłej dzielnicy pruskiej i w Województwie Śląskiem. W tym też kierunku powinne iść przyszłe ustawy polskie.

2) W częściowym związku z powyższem stoi również kwestja indywidualnego rozpatrywania wymiaru danin komunalnych, uskutecznionego przez gminy lub powiatowe związki komunalne. Na wypadek, gdy związek komunalny nie uwzględni sprzeciwu podatnika z powodu nałożenia mu daniny komunalnej, powinna mu być dana możność dochodzenia swej pretensji drogą skargi przed niższymi sądami administracyjnymi. I dlatego słusznie zachował nowy projekt ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, przedłożony przez Ministerstwo Skarbu dnia 27. kwietnia 1923 r. Sejmowi Rzeczypospolitej, w artykule 53 dawne przepisy o środkach prawnych służące płatnikom w byłej dzielnicy pruskiej przeciwko pociągnięciu ich do opłacenia danin komunalnych. W miarę powoływania do życia sądów administracyjnych pierwszej i drugiej instancji, winne im być przekazane powyższe sprawy do załatwienia. Ułatwi się tem także nader pracę Najwyższemu Trybunałowi Administracyjnemu, do którego dotrą tego rodzaju sprawy jedynie drogą rewizji z równoczesnem przedłożeniem aktów sądów administracyjnych, zawierających cały materjał dowodowy.

3) Sądy administracyjne winne rozpatrywać pretensje o charakterze majątkowym między związkami ubogich.

4) Do czwartej grupy spraw należy ochrona pewnych korporacyj o charakterze prawno-publicznym przed zarządzeniami władz administracyjnych. Jeżeli uchwała tego rodzaju związku (n. p. Związek Okręgowy — Amtsbezirk; Wydział Powiatowy; Sejmik Powiatowy) zostanie przez przewodniczącego związku (komisarza obwodowego lub starostę) samodzielnie, względnie z polecenia wyższej władzy administracyjnej zawieszona z mocą odraczającą,

to słuszną jest rzeczą, by odnośna korporacja miała prawo skargi do sądu administracyjnego pierwszej czy drugiej instancji, a następnie prawo odwołania do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Nielogicznym i niecelowym byłby bowiem w tym wypadku środek prawny zażalenia do wyższej władzy administracyjnej na skutek polecenia której lub w porozumieniu z którą może właśnie dana uchwała została uchylona. W tej sytuacji jest bowiem związek prawno-publiczny z góry skazany na przegranie sprawy. Odesłanie go do Najwyższego Trybunału Administracyjnego dopiero po wyczerpaniu toku instancji administracyjnych, interesowanych zresztą w załatwieniu, jest zupełnie niecelowe i umożliwi rozstrzygnięcie sprawy prawdopodobnie dopiero wtedy, gdy się dana rzecz stanie nieaktualną. O ile zatem zachodzą nieporozumienia między korporacją o charakterze prawno-publicznym a jej przewodniczącym będącym urzędnikiem administracyjnym lub jego przełożoną władzą administracyjną, to słuszną jest rzeczą, by spór ten był rozpatrywany natychmiast przez instancje niezawisłe, przed któremi obie strony będą miały możność bronienia swego stanowiska.

5) Sądom administracyjnym należałoby również przekazać rozpatrywanie sprzeciwów wniesionych przeciwko postępowaniu wyborczemu, mającemu na celu wybór do różnych korporacyj o charakterze prawno-publicznym, znajdujących się w Województwie (n. p. Wydziały Okręgowe, Sejmik Powiatowy, Wydział Powiatowy itp.). We wszystkich tych wypadkach chodzi bowiem o to, by w drodze jaknajbardziej objektywnego rozpatrywania, wolnego od wszelkich wpływów ubocznych, chronić prawa indywidualne i prawa ogółu.

6) Bardzo ważną ochroną obywateli jest postanowienie ustaw niemieckich (ustawa o ogólnym zarządzie kraju z 30. lipca 1883 — zbiór praw pruskich strona 195) o możności zaczepienia zarządzeń władz policyjnych (miejscowych, okręgowych i powiatowych) skargą przed sądem administracyjnym pierwszej względnie drugiej instancji. Niezależnie od tego środka prawnego mogła zresztą strona bronić swego prawa ponadto w drodze zażalenia przed wyższemi władzami administracyjnemi i uzyskać zmianę zarządzenia policyjnego, przez co skarga stała się bezpodstawną.

7) Pewne uprawnienia z ustawy przemysłowej.

Przedstawiłem najważniejsze grupy i zasadnicze wytyczne odnoszące się do kierunku, w którym winne pójść ustawy pol-

skie przy rozgraniczaniu kompetencji między władzami administracyjnemi i sądami adminstracyjnymi pierwszej i drugiej instancji, nie wyczerpawszy oczywiście tematu. Decyzje konkretne zapadną przy układaniu i rozpatrywaniu ustaw normujących poszczególne dziedziny administracji. Nie można oczywiście zapoznawać trudności, jakie się nasuwają przy regulowaniu tego problemu, a pochodzące z następujących źródeł:

a) Państwo Polskie rozciąga się na obszarze, na którym panują nader różne stosunki gospodarcze i kulturalne. Ewolucja sądów administracyjnych musi być zatem dostosowana do tych stosunków. W województwach zachodnich winne być utrzymane sądy administracyjne niższych typów z temi zmianami, które uskutecznione już w Województwie Śląskiem i z uwzględnieniem zakresu działania w myśl powyższych wytycznych. W województwach centralnych należy kolejno wprowadzać niższe sądy administracyjne, idąc od zachodu na wschód. Wprowadzenie w życie sądów administracyjnych w województwach wschodnich byłoby obecnie jeszcze przedwczesne.

W każdym razie winna w najbliższym czasie wyjść ustawa ogólno-państwowa, zawierająca zasadnicze normy, regulujące sądownictwo administracyjne niższego typu.

b) Powiedziano powyżej, iż rozpatrywanie i decyzja tego bardzo ważnego problemu nastąpi przy układaniu poszczególnych projektów ustaw. Nasuwa się tutaj ta trudność, iż w Państwie Polskiem nie wiele jest osób, zaznajomionych dokładnie i szczegółowo zarówno z dawnem ustawodawstwem niemiecko-pruskiem jak i austrjackiem. Tylko dokładni znawcy obu praw mogą skonstruować z tych systemów administracyjnych nowe podstawy prawne sądownictwa administracyjnego uwzględniające z jednej strony interes publiczny (interes władz administracyjnych; szybką decyzją), z drugiej zaś strony interes prywatno-majątkowy i ochronę jednostki lub związków przed zarządzeniami władz administracyjnych.

Podam przykład: Dnia 19. 9. 1922 r. uchwalił Sejm nową ustawę wodną. Ustawa ta uchodzi pod względem rzeczowym za bardzo dobrą. Rozpatrując ją jednakże pod kątem widzenia rozwoju i rozbudowy sądownictwa administracyjnego oraz rozdziału kompetencji między władzami i sądami administracyjnymi dochodzi się do oceny ujemnej. Pruska ustawa wodna z dnia 7. 4. 1913 wychodząc z powyżej wyłuszczonych zasad rozdzieliła bardzo skrupulatnie sprawy o charakterze sporno-administracyjnym i czysto administracyjnym. Dla grupy pierwszej ustanowiła postępo-

wanie sporno-administracyjne przed sądami administracyjnymi. Grupa druga była rozstrzygana w postępowaniu administracyjnem. Nowa ustawa polska „ujednostajniła“ sprawę w ten sposób, iż jednem pociągnięciem pióra usunęła ze stanowiska prawnego bardzo racjonalny, jasny i logiczny podział obu spraw wprowadzony w województwach zachodnich i stworzyła nowe kolegja orzekające, nie będące właściwie ani władzą administracyjną ani sądem administracyjnym. Zdawając sobie z tego sprawę, że twór ten nie da się na długą metę utrzymać zaznaczono, iż należy uważać ten stan jako „prowizorjum“. Dlaczego w takim razie nie zatrzymano w tych częściach Polski, w których to jest bez trudności możliwe, dotychczasowy stan rzeczy zgodny z art. 73 Konst. Polskiej, i stworzono jakieś nowe prowizoryczne kolegja? Obrano tu zatem drogę odwrotną. Obawiać się należy, iż przy tego rodzaju ujęciu sprawy w poszczególnych ustawach nigdy nie dojdziemy do rozbudowania sądownictwa administracyjnego w myśl zasad Konst. Polskiej.

IV. Procedura.

W byłej dzielnicy pruskiej i w Województwie Śląskiem stosują sądy administracyjne pierwszej i drugiej instancji przepisy proceduralne zawarte w trzeciej części ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30. lipca 1883 (Zbiór praw pruskich, strona 195 — Gesetz über die allgemeine Landesverwaltung). Przepisy te pochodzące z czasów niemieckich były dostosowane do innych warunków polityczno-państwowych i do innych zasad organizacyjnych i administracyjnych. Nader pilną i piekącą jest zatem sprawa ułożenia nowej jednolitej procedury dla sądów administracyjnych niższego typu Rzeczypospolitej Polskiej. Procedura ta winna nie być zbyt obciążona przepisami formalnymi, (jak n. p. procedura sądów cywilnych), gdyż w wszystkich sprawach rozstrzyganych przed sądami administracyjnymi odgrywa zawsze interes publiczny pewną rolę. Procedura powinna również umożliwić sądowi postępowanie ex officio i nie krępować go jedynie wnioskami stron. Opracowanie procedury cywilnej nie jest rzeczą łatwą. Wymaga ono z jednej strony dokładnego zaznajomienia się z procedurą cywilną, z drugiej zaś strony znajomości ducha ustaw administracyjnych oraz zasad organizacji i postępowania władz administracyjnych.

Część II.

Śląski Trybunał Administracyjny.

1.

(Dz. U. Śl. Nr. 8, poz. 30 z 29. lipca 1922 r.)

Rozporządzenie

z dnia 18. lipca 1922 r.

w przedmiocie utworzenia Śląskiego Trybunału Administracyjnego.

Na mocy ust. 2. art. 39. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. Nr. 73, poz. 497) zarządza Tymczasowa Rada Wojewódzka, co następuje:

Art. 1.

Atrybucje Najwyższego Sądu Administracyjnego w Berlinie, Krajowego Urzędu Wodnego w Berlinie, Skarbowego Trybunału Rzeszy w Monachium i Związkowego Urzędu dla Spraw Swojszczyzny w Berlinie przechodzą w stosunku do ziem byłego Śląska pruskiego wchodzących w skład Województwa Śląskiego na Senat Administracyjny Sądu Apelacyjnego Województwa Śląskiego.

Art. 2.

Przy Sądzie Apelacyjnym tworzy się w tym celu osobny Senat Administracyjny.

Art. 3.

Senat Administracyjny Sądu Apelacyjnego Województwa Śląskiego składa się z prezesa i odpowiedniej liczby sędziów.

Art. 4.

Członkiem Senatu Administracyjnego może być mianowany tylko ten, kto posiada kwalifikacje na sędziego lub na wyższego urzędnika administracyjnego według przepisów polskich, pruskich lub austrjackich.

Art. 5.

Rok administracyjny Senatu Administracyjnego obejmuje rok sądowy administracyjny.

Art. 6.

W Senacie administracyjnym utworzy się:

1. Izbę względnie Izby dla spraw administracyjnych,
2. Izbę względnie Izby dla spraw wodnych,
3. Izbę względnie Izby dla spraw podatkowych,
4. Izbę względnie Izby dla spraw swojszczyzny.

Izby rozstrzygają w gronie trzech członków, między którymi zawsze musi być jeden z kwalifikacjami sędziowskiemi i jeden z kwalifikacjami na wyższego urzędnika administracyjnego. O ile w skład Izby wchodzi według istniejących ustaw także element niesędziowski i nieurzędniczy, to reprezentuje go jeden ławnik jako trzeci członek Izby. O propozycjach, wyborze i mianowaniu tych członków wyjdzie osobne rozporządzenie, które wyda Wojewoda w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką, względnie później Sejm Śląski.

Art. 7.

W posiedzeniach plenarnych Senatu Administracyjnego biorą udział wszyscy członkowie Senatu.

Do ważności uchwał, zapaść mających na plenarnym posiedzeniu, potrzebną jest obecność przynajmniej pięciu członków. Jeżeli liczba członków Senatu Administracyjnego nie wynosi pięciu, uzupełnia tę liczbę w celu odbycia posiedzenia Prezes Sądu Apelacyjnego w porozumieniu z Prezesem Senatu Administracyjnego przez przydzielenie odpowiedniej liczby sędziów Sądu Apelacyjnego.

Liczba członków, którzy na posiedzeniu Senatu Administracyjnego przy powzięciu uchwały mają prawo głosowania, musi być zawsze nieparzystą; jeżeli liczba obecnych członków jest parzystą, nie ma prawa głosowania sędzia Senatu Administracyjnego ostatnio mianowany, a w razie równoczesności mianowania młodszy wiekiem, jednak w każdym wypadku sprawozdawca ma prawo głosowania.

Art. 8.

Na posiedzeniach plenarnych Senatu Administracyjnego przewodniczy Prezes Senatu Administracyjnego, a w Izbach przewodniczący Izby.

Wyroki i orzeczenia zapadają w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9.

Przed rozpoczęciem się każdego roku administracyjnego na czas trwania jego — a pierwszym razem przed rozpoczęciem czynności Senatu Administracyjnego na czas aż do końca tego roku administracyjnego, w którym Senat Administracyjny rozpoczął swe czynności — Prezes Senatu Administracyjnego:

1) oznacza Izbę, której ma przewodniczyć,

2) dokona podziału pracy między poszczególne Izby,

3) ustanowi stałych członków dla każdej Izby i ich zastępców.

O podziale przewodnictwa w innych Izbach rozstrzyga pierwszym razem Prezes Senatu Administracyjnego, a potem przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego Prezes Senatu Administracyjnego i przewodniczący Izb według większości głosów; przy równości głosów rozstrzyga głos Prezesa.

Dokonane zarządzenie może być w ciągu roku administracyjnego zmienionem tylko wówczas, gdy będzie to koniecznem ze względu na przeciążenie którejkolwiek Izby lub wskutek zmiany lub trwałej przeszkody którego z członków Senatu Administracyjnego.

Prezesa Senatu zastępuje we wszystkich czynnościach przekazanych mu niniejszem rozporządzeniem najstarszy według lat urzędowania, a przy równości tych lat, najstarszy wiekiem przewodniczący Izby.

Przepisy §§ 61, 62 i 65 niemieckiej ustawy o ustroju sądownictwa z dnia 27. stycznia 1877 r. (R. G. Bl. str. 43 i nast.) nie odnoszą się do członków Senatu Administracyjnego.

Art. 10.

Każdy członek Senatu Administracyjnego może być ustanowiony członkiem kilku Izb Senatu Administracyjnego.

Zastępcami stałych członków mogą być ustanowieni również członkowie Sądu Apelacyjnego nienależący do grona Senatu Administracyjnego i odwrotnie, o ile posiadają kwalifikację na sędziego. Ustanowienie ich może nastąpić przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w porozumieniu z Prezesem Senatu Administracyjnego. Ten sam przepis odnosi się do urzędników sekretarjatu względnie kancelarji.

Art. 11.

Mianowanie potrzebnych przy Senacie Administracyjnym urzędników sekretarjatu i kancelarji dokonuje po wysłuchaniu Prezesa Senatu Administracyjnego Prezes Sądu Apelacyjnego, a to w zakresie przysługującym mu co do mianowania urzędników sekretarjatu sądowego i kancelarji sądowej.

Art. 12.

Sprawy, przy których rozchodzi się o kwestję prawną zasadniczego znaczenia, może przewodniczący Izby przekazać rozstrzygnięcie kwestji prawnej plenarnemu posiedzeniu Senatu.

Jeżeli Izba w pewnej kwestji prawnej chce odstąpić od zasady wypowiedzianej w rozstrzygnięciu zapadłem poprzednio w tej lub innej Izbie, winna przekazać rozstrzygnienie owej kwestji prawnej plenarnemu posiedzeniu Senatu.

Jeżeli Senat na plenarnem posiedzeniu w pewnej kwestji prawnej chce odstąpić od zasady wypowiedzianej przezeń w innem rozstrzygnięciu, wówczas przed powzięciem rozstrzygnienia winien się zwrócić do tej władzy centralnej, której resortu odnośna sprawa dotyczy, o pisemne oświadczenie się w kwestji prawnej mającej być przedmiotem rozstrzygnienia. Rozstrzygnienia na plenarnych posiedzeniach poweźmie Senat Administracyjny bez poprzedniej rozprawy i prześle je Izbie, która rozstrzygnienia się domagała. Zapadłe na posiedzeniu plenarnem rozstrzygnienie jest wiążące dla rozstrzygnienia w samej sprawie zapaść mającego. O ile rozstrzygnienie sprawy wymagać będzie poprzedniej ustnej rozprawy, rozpisze Izba ponowną ustną rozprawę, do której wezwie strony, udzielając im do wiadomości zapadłe w kwestji prawnej rozstrzygnienie Senatu.

Art. 13.

Sprawy przekazane Najwyższemu Sądowi Administracyjnemu w Berlinie względnie jego Senatowi Dyscyplinarnemu i jego Pierwszemu Senatowi ustawami pruskiemi z dnia 13. lutego 1854 r. (G. S. str. 86) i z dnia 8. maja 1889 r. (G. S. str. 107) rozstrzyga Senat Administracyjny Sądu Apelacyjnego na plenarnem posiedzeniu.

Art. 14.

Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą:

1) rozdział czwarty pruskiej ustawy o ustroju sądów administracyjnych i postępowaniu w spornych sprawach administracyjnych z 2. sierpnia 1880 r. (G. S. z 1880 r. str. 328),

2) pruska ustawa z 27. maja 1888 r. zmieniająca częściowo ustawę pod 1) wymienioną (G. S. str. 226),

3) pruska ustawa z dnia 26. marca 1893 zmieniająca częściowo ustawę pod 1) wymienioną (G. S. str. 60).

Art. 15.

Atrybucje byłego Austrjackiego Najwyższego Trybunału Administracyjnego we Wiedniu przechodzą na Senat Administracyjny Sądu Apelacyjnego Województwa Śląskiego w stosunku do ziem byłego Śląska Cieszyńskiego.

W odniesieniu do tych praw będą miarodajne zarówno co do kompetencji jak i co do postępowania odnośne ustawy austrjackie (ustawa z dnia 22. października 1875 Dz. U. P. A. Nr. 36 ex 76; (zmieniona ustawą z dnia 19. marca 1894 Dz. U. P.A. Nr. 53 ex 94) ustawa z dnia 21. września 1905 Dz. U. P. A. Nr.149), o ile nie zostały zniesione przepisami niniejszego rozporządzenia.

Art. 16.

Przepisy, objęte niniejszem rozporządzeniem, mają zastosowanie do wszystkich w czasie wejścia w życie tego rozporządzenia jeszcze ostatecznie nie ukończonych spraw.

Art. 17.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie Śląskiemu w porozumieniu z Prezesem Sądu Apelacyjnego w Katowicach.

Art. 18.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:

J. Rymer.

Członkowie Tymczasowej Rady Wojewódzkiej:

J. Biniszkiewicz, K. Borys, Ks. E. Brzuska, B. Flach, T. Gomoła, M. Grajek, B. Jankowski, J. Kiedroń, I. Kowalczyk, Ks. Dr. Kubina, B. Kudera, F. Kupilas, J. Machej, Dr. J. Piprek, A. Popiołek, M. Sabass, I. Sikora, Dr. R. Wachsmann, K. Wolny, E. Zipser.

2.

Sejm Śląski. **Druk Nr. 227.**

Śląska Rada Wojewódzka.
L: R. W. 430/.

Katowice, dnia 7. maja 1923 r.

Dotyczy: sprawy rozszerzenia terytorjalnej właściwości Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie na Województwo Śląskie.

Do
Pana Marszałka Sejmu Śląskiego
w miejscu.

Rozporządzenie Tymczasowej Rady Wojewódzkiej z 18. lipca 1922 r. Dz. Ust. Śl. Nr. 8. poz. 30 w przedmiocie utworzenia Śląskiego Trybunału Administracyjnego nie zostało z powodu braku sił dotychczas wykonane. Wskutek tego, jakoteż z powodu, że wedle zapatrywania Prezesa Najwyższego Trybunału Administracyjnego po wejściu w życie ustawy z dnia 3. 8. 1922 Dz. U. Rz. P. Nr. 67. poz. 600 utworzenie Śląskiego Trybunału Administracyjnego okazało się zbyteczne, — wpływające do Sądu Apelacyjnego w Katowicach skargi, względnie odwołania w sprawach administracyjnych przesyłane są przez Prezesa Sądu Najwyższemu Trybunałowi w Warszawie.

Jakie stanowisko zajmie plenum Najwyższego Trybunału Administracyjnego, nie jest wiadomo, niemniej zagadnienie nie jest jasne. Wobec tego Rada Wojewódzka zajęła się niem i powzięła na posiedzeniu dnia 4. 5. 1923 następującą uchwałę:

Rada Wojewódzka po wysłuchaniu opinji Komisji Prawniczej Sejmu Śląskiego:

I. Uznała ze względu na jednolitość orzecznictwa, że ustanowienie osobnego Śląskiego Trybunału Administracyjnego jest niewskazane.

II. Uchwaliła postawić do Sejmu wniosek o uchwalenie rezolucji następującej treści:

Sejm wyraża zgodę na rozszerzenie mocy obowiązującej ustawy o Trybunale Administracyjnym z 3. sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67. poz. 600) na Województwo Śląskie i uprasza Rząd o spowodowanie wydania przepisów wykonawczych i przejściowych.

Motywa powyższej uchwały częściowo są w niej wyrażone, zresztą do jej powzięcia spowodowała Radę Wojewódzką chęć uniknięcia trudności prawnych i faktycznych.

Rada Wojewódzka uprasza Pana Marszałka, by zechciał przedłożyć Sejmowi do uchwalenia rezolucji treści wyżej pod II. określonej i o tem ją zawiadomić.

Śląska Rada Wojewódzka:

Przewodniczący:

(—) **Schultis.**

Część III.

Najwyższy Trybunał Administracyjny.

1.

(Dz. Ust. Rzeczyposp. P. Nr. 67 z dnia 22. 8. 1922 r.)

Ustawa

z dnia 3. sierpnia 1922 r.

o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Dla orzekania o legalności zarządzeń i orzeczeń, wchodzących w zakres administracji tak rządowej, jak i samorządowej, tworzy się Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Aż do ustanowienia sądów administracyjnych niższego stopnia z udziałem czynnika obywatelskiego Najwyższy Trybunał Administracyjny, jako jedyna instancja sądowa, rozpoznawać będzie skargi na zarządzenia i orzeczenia, wydane w ostatniej instancji przez administracyjne władze rządowe lub samorządowe, o ile ustawa niniejsza prawa skargi nie wyłącza.

Trybunał nie ma prawa badać ważności ustaw, należycie ogłoszonych.

Art. 2.

Trybunał czuwa z urzędu nad swoją właściwością. Przy rozpoznawaniu spraw i wyrokowaniu jest niezawisły od wszelkich organów władzy państwowej i podlega tylko ustawom.

Wyroki Najwyższego Trybunału Administracyjnego są ostateczne.

Art. 3.

Z pod orzecznictwa Trybunału wyłącza się:

a) sprawy należące do właściwości sądów zwyczajnych lub sądów szczególnych,

b) sprawy, w których władze administracyjne uprawnione są do rozstrzygania według swobodnego uznania, w granicach pozostawionych temu uznaniu,

c) sprawy mianowania na publiczne urzędy i stanowiska, o ile nie chodzi o pogwałcenie zastrzeżonego w ustawie prawa ich obsadzenia lub przedstawienia kandydatów,

d) sprawy, dotyczące reprezentacji Państwa i obywateli wobec państw i władz obcych, oraz sprawy, bezpośrednio z powyższemi związane,

e) sprawy, dotyczące działań wojennych, ustroju siły zbrojnej i mobilizacji z wyjątkiem spraw zaopatrzenia i uzupełnienia armji,

f) sprawy dyscyplinarne.

Art. 4.

Skarga do Trybunału nie wstrzymuje sama przez się wykonania zarządzenia lub orzeczenia; skarżący może jednak zwrócić się do władzy administracyjnej o wstrzymanie wykonania, a władza administracyjna winna żądaniu temu zadość uczynić, jeżeli względy publiczne nie stoją na przeszkodzie, a skarżący mógłby w razie wykonania ponieść szkodę niepowetowaną.

Wstrzymanie wykonania zarządza na wniosek interesowanego ostatnia instancja administracyjna. W razie przewlekania załatwiania tego wniosku lub w razie odmownego załatwienia jest Najwyższy Trybunał Administracyjny władny na wniosek strony sam zarządzić wstrzymanie wykonania zarządzenia lub orzeczenia.

Art. 5.

Władza, której zarządzenie lub orzeczenie zostało uchylone przez Trybunał, obowiązaną jest wydać niezwłocznie nowe zarządzenie lub orzeczenie w tej sprawie. W zarządzeniu tem, względnie orzeczeniu, władza jest związana zapatrywaniami prawnemi, wyłuszczonemi w wyroku Trybunału.

II. Ustrój Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Art. 6.

Najwyższy Trybunał Administracyjny składa się z pierwszego prezesa oraz z potrzebnej ilości prezesów i sędziów. Pierwszemu prezesowi, prezesom i sędziom przysługują pełne prawa

sędziowskie, zastrzeżone w postanowieniach rozdziału IV. ustawy konstytucyjnej; pod względem uposażenia są zrównani oni z pierwszym prezesem, prezesami i sędziami Sądu Najwyższego.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje na wniosek Rady Ministrów: pierwszego prezesa i prezesów z pośród osób, które conajmniej przez przeciąg 2 lat sprawowały urząd sędziego trybunału, sędziów zaś z pośród kandydatów, wybranych każdorazowo w liczbie potrójnej przez Zgromadzenie prezesów i sędziów Najwyższego Trybunału Administracyjnego (Ogólne Zgromadzenie Trybunału); przed mianowaniem prezesów Rada Ministrów zasięga opinji pierwszego prezesa.

Pierwszym prezesem, prezesami i sędziami Trybunału mogą być tylko osoby, posiadające wykształcenie prawnicze. Połowa liczby sędziów winna posiadać kwalifikacje na urząd sędziowski.

Art. 7.

Przy Najwyższym Trybunale Administracyjnym istnieje sekretarjat oraz kancelarja.

Członkami sekretarjatu mogą być tylko osoby, posiadające wykształcenie prawnicze.

Pierwszy prezes Trybunału mianuje i zwalnia członków sekretarjatu, pracowników kancelarji i służbę niższą oraz sprawuje nad nimi nadzór służbowy.

Art. 8.

Nadzór ogólny nad Najwyższym Trybunałem Administracyjnym sprawuje pierwszy prezes, który sprawy, dotyczące prezesów i sędziów wnosi na Ogólne Zgromadzenie Trybunału.

III. Tryb postępowania.

Art. 9.

Do zaskarżenia zarządzenia lub orzeczenia administracyjnego przed Najwyższy Trybunał Administracyjny jest uprawniony każdy, kto twierdzi, że naruszono jego prawa lub, że go obciążono obowiązkiem bez podstawy prawnej.

Art. 10.

Skargę na zarządzenie lub orzeczenia administracyjne należy wnieść bezpośrednio do Trybunału w terminie dwumiesięcznym, licząc od dnia doręczenia zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia. skarżącemu.

Art. 11.

Skarżący może przypozwać do sprawy osobę trzecią, na której niekorzyść żąda uchylenia orzeczenia lub zarządzenia władzy administracyjnej.

Osoba trzecia może również i bez przypozwania domagać się dopuszczenia jej do uczestniczenia w sprawie i do obrony swych praw.

Nawet jeżeli skarga nie jest zwrócona wyraźnie przeciw osobom trzecim, winien Trybunał baczyć, by w postępowaniu, które ma być przed nim przeprowadzone, mogły być wysłuchane wszystkie osoby, których praw dotykać może wyrok i by dana im była sposobność obrony tych praw.

Art. 12.

Skarga winna zawierać:

1) imię, nazwisko i dokładne miejsce zamieszkania skarżącego i pełnomocnika,
2) oznaczenie zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia z podaniem dnia doręczenia tegoż,
3) dokładne oznaczenia powodów zaskarżenia.

Art. 13.

Do skargi należy dołączyć:

1) pełnomocnictwo, o ile skarżącemu nie przysługuje prawo występowania bez zastępcy prawnego,
2) odpisy skargi i załączników w tylu egzemplarzach, ile jest stron pozwanych i przypozwanych w sprawie,
3) opłaty w przepisanej wysokości.

Trybunał może zwolnić skarżącego od przedstawienia odpisów.

Art. 14.

Skargi, które nie nadają się do postępowania z powodu oczywistej niewłaściwości Trybunału z powodu zaniedbania ustawowego terminu, lub z powodu niewyczerpania administracyjnego toku instancji, również skargi, przeciwko którym istnieje oczywisty zarzut rzeczy osądzonej lub braku legitymacji do wniesienia skargi — Trybunał pozostawia bez rozpoznania.

To samo stosuje się do skarg, które nie odpowiadają formalnym wymogom ustawowym (art. 12 i 13); w ostatnim wypadku może Trybunał wyznaczyć skarżącemu stosowny termin dla usunięcia braków; o ile braki te w ciągu oznaczonego terminu nie będą usunięte, Trybunał pozostawi skargę bez rozpoznania.

O pozostawieniu skarki bez rozpoznania Trybunał zawiadamia skarżącego, zaś władzę administracyjną, przeciw której zarządzeniu lub orzeczeniu skargę wniesiono, o ile wykonanie zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia zostało wstrzymane.

Art. 15.

Trybunał zarządza doręczenie odpisów przyjętej skargi z załącznikami pozwanym dla przedstawienia odpowiedzi z dołączeniem odpisu, wyznaczając w tym celu termin, nie przekraczający 2 miesięcy.

Pozwana władza administracyjna obowiązana jest udzielić Trybunałowi aktów swych, dotyczących przedmiotów skargi w terminie, przez Trybunał wyznaczonym.

Art. 16.

Odpisy odpowiedzi, składanych w sprawie, winny być doręczone stronie przeciwnej. W razie niezłożenia tych odpisów stosowany będzie analogicznie przepis art. 14.

Art. 17.

Strony mogą przeglądać akta sprawy w Trybunale z wyjątkiem trzech dni ostatnich przed rozprawą.

Poszczególne części aktów mogą być ze względów publicznych przez Trybunał wyłączone z pod przeglądu, a władza administracyjna wskaże te akta, których wyłączenia sobie życzy.

Art. 18.

Posiedzenia Trybunału są jawne i niejawne.

Rozprawa główna odbywa się z reguły jawnie w składzie 5 sędziów, włączając w tę liczbę i przewodniczącego. Komplet orzekający może jednak w razie potrzeby przekazać rozstrzygnięcie kwestji prawnej bądź kompletowi wzmocnionemu do liczby 9 sędziów, łącznie z przewodniczącym, bądź też Ogólnemu Zgromadzeniu Trybunału. Posiedzenia wzmocnionego kompletu i Ogólne Zgromadzenia Trybunału są niejawne.

W sprawach, wymienionych w art. 14, 19, 27, 30 i 31, Trybunału orzeka na posiedzeniu niejawnem. W tymże trybie mogą być rozpatrywane i inne sprawy, o ile strony się na to zgodzą. W miarę jednak uznania może Trybunał i w tych wszystkich sprawach zarządzić rozprawę główną.

Posiedzenia niejawne mogą się odbywać także w zmniejszonym komplecie trzech sędziów, łącznie z przewodniczącym.

Do ważności uchwał Ogólnego Zgromadzenia Trybunału wymagana jest obecność $^2/_3$ liczby członków.

Narady i głosowanie Trybunału są tajne, rozstrzygnięcia Trybunału zapadają większością głosów.

Art. 19.

Jeżeli Trybunał uzna, że stan faktyczny sprawy wymaga uzupełnienia, albo że pozwana władza przyjęła ten stan sprzecznie

z aktami, albo że ze szkodą skarżącego naruszono formy postępowania administracyjnego, natenczas, nie zarządzając rozprawy głównej, uchyli wyrokiem zaskarżone zarządzenie lub orzeczenie z powodu wadliwego postępowania i odeśle sprawę napowrót do władzy administracyjnej, która ma wady usunąć i wydać nowe zarządzenie lub orzeczenie.

Art. 20.

W rozprawie głównej mogą uczestniczyć strony i ich zastępcy. Zastępcami stron, biorących udział w sprawie, mogą być jedynie adwokaci; władze mogą być zastąpione przez swoich urzędników, względnie przez urzędników władz nadzorczych oraz, o ile chodzi o gminy, przez osoby, wydelegowane z grona członków ich zarządów, rad gminnych lub urzędników.

Uprawnienie do zastępstwa należy wykazać Trybunałowi przed rozprawą.

Skarżącemu lub też przypozwanemu w razie ich udowodnionego ubóstwa może być przydany zastępca z urzędu, jak również przyznane całkowicie lub częściowe zwolnienie od opłat.

Uczestniczący w rozprawie sekretarz sporządza protokuł rozprawy, który podpisują przewodniczący i sekretarz.

Art. 21.

Jeżeli z powodu przedmiotu sprawy jawność posiedzenia mogłaby narazić bezpieczeństwo publiczne lub interes państwowy na szkodę, Trybunał z urzędu lub na wniosek strony może postanowić, aby posiedzenie odbyło się z wykluczeniem jawności przy udziale jedynie stron oraz ich pełnomocników. Uchwałę w tym przedmiocie, a następnie wyrok Trybunał ogłasza publicznie.

Art. 22.

Rozprawa główna rozpoczyna się od wywołania sprawy i przedstawienia jej stanu przez jednego z sędziów Trybunału, jako referenta, poczem następują wyjaśnienia stron, o ile Trybunał uzna je za potrzebne, wreszcie przemówienia zastępców stron, którzy mają prawo zabierać głos jednakową ilość razy.

Niestawiennictwo stron lub ich zastępców nie wstrzymuje wprowadzenia sprawy i wydania wyroku.

Trybunał na wniosek stron lub z urzędu może odroczyć wyznaczoną lub nawet rozpoczętą rozprawę na inny termin.

Art. 23.

Rozprawą główną kieruje przewodniczący, którego rzeczą jest również utrzymywać należyty spokój. Przewodniczący może osoby, zakłócające porządek, o ile nie są posłuszne jego upom-

nieniom, wydalić z sali rozpraw, a w razie cięższego wykroczenia skazać nadto na karę pieniężną do wysokości 10.000 marek.

Przeciwko postanowieniom przewodniczącego służy prawo odwołania się do Trybunału, który orzeka ostatecznie. Odwołania zgłosić należy przed zamknięciem rozprawy.

Art. 24.

Trybunał orzeka na podstawie stanu faktycznego, jaki okazuje się z aktów, któremi rozporządzała ostatnia instancja administracyjna przy wydaniu zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia, a w razie nieprzedstawienia przez nią aktów (art. 15. ust. 2.) na podstawie stanu faktycznego, przedstawionego w skardze lub na rozprawie.

Okoliczności faktycznych i środków dowodowych, nie przytoczonych przed wydaniem zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia, tudzież aktów, wyłączonych z pod przeglądu, o ile treść tychże nie została na rozprawie podana do wiadomości, Trybunał nie uwzględni.

Art. 25.

Trybunał wydaje wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok wraz z uzasadnieniem, podpisany przez wszystkich członków wyrokujących, przewodniczący ogłasza publicznie na tem samem posiedzeniu, na którym odbyła się rozprawa główna. Gdy z jakichbądź przyczyn ogłoszenie wyroku nie może nastąpić na tem samem posiedzeniu, można je odroczyć do innego posiedzenia, co przewodniczący publicznie ogłosi, oznaczając dzień ogłoszenia wyroku. Wyrok na piśmie doręcza się stronom.

Art. 26.

Jeżeli Trybunał uzna skargę za usasadnioną, uchyla zaskarżone zarządzenie lub orzeczenie, a władza administracyjna postąpi w myśl art. 5.

Art. 27.

Trybunał umorzy postępowanie w razie cofnięcia skargi przez skarżącego.

Sprawa raz umorzona nie może być ponownie przez Trybunał rozpatrywana.

Art. 28.

Kary, wymierzane na mocy art. 23 ściąga się w drodze administracyjnej na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 29.

Termin, liczony na miesiące, upływa w odpowiednim dniu ostatniego miesięca. Jeżeli koniec terminu, liczonego na miesiące, przypada na taki miesiąc, który odpowiedniej daty nie posiada, to termin ten kończy się w ostatnim dniu tego miesiąca. Przy liczeniu na dni nie bierze się w rachubę dnia wykonania tej czynności, od której termin biec zaczyna, ostatni zaś z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu.

Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeżeli przed jego upływem skargę lub podanie wysłano pocztą listem poleconym.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, to termin upływa w najbliższym dniu powszednim.

Art. 30.

Przywrócenie terminu na podanie skargi (art. 10) jest niedopuszczalne, przywrócenie innych terminów zależy od uznania Trybunału, który rozstrzyga o tem w trybie, wskazanym w ustępie 4. art. 18.

Art. 31.

Każda ze stron (skarżący, władza administracyjna, przypozwany) może żądać wyłączenia sędziego:

1) w sprawie, której on sam jest stroną, pozostaje do jednej ze stron w stosunku współuprawnionego lub współobowiązanego, albo ma względem niej obowiązek regresu,
2) w sprawie żony sędziego, jego krewnych i powinowatych w linji prostej, krewnych w linji bocznej do trzeciego stopnia — lub powinowatych — do drugiego,
3) w sprawie rodziców przybranych, albo wychowawców sędziego, jego dzieci przybranych lub wychowańców, pupilów i oddanych jego pieczy,
4) w sprawie, w której sędzia był albo jest pełnomocnikiem jednej ze stron,
5) w sprawie, w której sędzia brał jakibądź udział w wydaniu zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia,
6) gdy zachodzi uzasadniona przyczyna do powątpiewania o jego bezstronności.

Sędzia, względem którego zachodzi jedna z przyczyn, wskazanych powyżej (1 do 5), obowiązany jest sam zażądać swego wyłączenia.

Trybunał rozstrzyga o wyłączeniu sędziego, po wysłuchaniu go, uchwałą bez poprzedniej ustnej rozprawy.

Art. 32.

Szczegółowe przepisy o wewnętrznej organizacji i sposobie urzędowania zawierać będzie regulamin, który uchwali Trybunał

IV. Przepisy przechodnie.

Art. 33.

Trybunał rozpoczyna swe czynności w dwa miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Art. 34.

Przepis, zawarty w ustępie 2. art. 6., o ile dotyczy pierwszego prezesa i prezesów, stosowany będzie dopiero po upływie dwóch lat, licząc od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy. Jednak i w tym okresie przejściowym pierwszym prezesem i prezesami mogą być mianowani tylko czynni sędziowie Sądu Najwyższego, albo Najwyższego Trybunału Administracyjnego lub Senatu Administracyjnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu. Mianowanie pierwszego składu Najwyższego Trybunału Administracyjnego nastąpi na wniosek pierwszego prezesa, przedstawiony Radzie Ministrów.

Art. 35.

Aż do utworzenia sądownictwa administracyjnego niższego stopnia na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej istniejące w b. dzielnicy pruskiej sądownictwo administracyjne (orzecznictwo w postępowaniu sporno-administracyjnem) pozostawia się nienaruszone z tą zmianą, że kompetencje Senatu Administracyjnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przechodzą na Najwyższy Trybunał Administracyjny. Na Trybunał przechodzą również kompetencje Krajowego Urzędu Wodnego, ustanowionego ustawą wodną z dnia 7. kwietnia 1913 r. (Zb. Ust. pruskich strona 53) i rozporządzeniem królewskiem o Krajowym Urzędzie Wodnym z dnia 18. marca 1914 r. (Zb. Ust. pr. str. 55). Tryb postępowania w powyższych sprawach w Trybunale zachowuje się wedle dotychczasowych ustaw, obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej.

Do spraw, nieobjętych właściwością istniejącego w b. dzielnicy pruskiej sądownictwa administracyjnego, stosują się przepisy niniejszej ustawy, o ile sprawy nie są załatwione w pierwszej instancji przez organy kolegjalne Zarządu ogólnego poza postępowaniem uchwałowem (ustawa z dnia 30. lipca 1883 r. Zb. Ust. pruskich strona 591).

Sprawy przekazane Trybunałowi Rzeszy dla spraw finansowych ustawą z dnia 26. lipca 1918 r. (Dz. Ust. Rzeszy str. 959) przechodzą do właściwości Najwyższego Trybunału Administracyjnego. W sprawach tych obowiązują również przepisy ustawy niniejszej.

Art. 13. ust. 3. ustawy o uproszczeniu administracji z dnia 13. maja 1918 r. (Zb. Ust. pruskich str. 153) uchyla się.

Art. 36.

Sprawy, które wedle dotychczas obowiązujących ustaw należały do właściwości Sądu Najwyższego, a w myśl postanowień niniejszej ustawy należą do właściwości Trybunału — przekazuje się temuż Trybunałowi.

O ile sprawy takie są już w toku w Sądzie Najwyższym lub u innej władzy — mają być odstąpione Trybunałowi.

Art. 37.

na Ogólnem Zgromadzeniu, a wyda Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów.

Wyłącza się z pod orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego:

1.) sprawy wymiarów podatków bezpośrednich, opartych na ustawodawstwach okupacyjnych:

A. w b. okupacji niemieckiej — na:

a) rozporządzeniu z dnia 15. sierpnia 1917 r. poz. 367 Dz. Rozp. Nr. 86, dotyczącem podatku od majątku (przepis wykonawczy z dnia 22. VIII. 1917, poz. 368 Dz. Rozp. Nr. 86;

b) rozporządzeniu z dnia 5. VII. 1917 r. dotyczącem poboru podatku od handlu i przemysłu poz. 109 Dz. Rozp. Nr. 38 (przepis wykonawczy z dnia 7. VIII. 1916 roku poz. 125 Dz. Rozp. Nr. 40);

c) rozporządzeniu z dnia 19. IV. 1916 r. dotyczącem poboru podatku hipotecznego poz. 81 Dz. Rozp. Nr. 31 (przepis wykonawczy z dnia 26. VI. 1916 r. poz. 106 Dz. Rozp. Nr. 37);

d) rozporządzeniu z dnia 19. IV. 1916 r. dotyczącem poboru podatku dochodowego od kapitałów poz. 82 Dz. Rozp. Nr. 31 (przepis wykonawczy z dnia 5. VII. 1916 roku Dz. Rozp. Nr. 38, str. 21);

e) rozporządzeniu z dnia 19. IV. 1916 r. dotyczące poboru podatku mieszkaniowego poz. 83 Dz. Rozp. Nr. 31 (przepis wykonawczy z dnia 29. V. 1916 r. poz. 94 Dz. Rozp. Nr. 35);

B. w b. okupacji austrjackiej — na:

a) rozporządzeniu z dnia 27. VIII. 1918 r. dotyczącem ustanowienia państwowych podatków, innych opłat i kar w walucie koronowej Dz. Rozp. c. i k. Zarz. Wojsk. w Polsce Nr. 53 z dnia 31. VIII. 1918 r. (przepis wykonawczy z dnia 10. IX. 1918 r. F. A. Nr. 309 303/18);

b) rozporządzeniu z dnia 3. III. 1918 r. F. A. Nr. 300 014/18 o podatku repartycyjnym;

2) sprawy oparte na dekretach:

a) w przedmiocie poboru jednorazowej państwowej daniny od nieruchomości i majątku w kapitale (dekret z dnia 29. I. 1919 roku Dz. P. P. P. Nr. 11 z dnia 4. II. 1919 r. poz. 128) (rozporządzenie wykonawcze z dnia 13. V. 1919 r. Dz. Urz. M. Sk. Nr. 12. 1919 r. poz. 180);

b) w przedmiocie podatku majątkowego z dnia 5. II. 1919 r. Dz. P. P. P. Nr. 12 z dnia 6. II. 1919 r., poz. 135 (rozporządzenie wykonawcze z dnia 26. V. 1919 r. Dz. Urz. M. Sk. Nr. 17 z dnia 15. VII. 1919 r. poz. 237);

c) w przedmiocie wprowadzenia podatków od zysków wojennych z dnia 5. II. 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 12 z dnia 6. II. 1919 r. poz. 136) (rozporządzenie wykonawcze z dnia 12. V. 1919 r. Dz. Urz. M. Sk. Nr. 15 z dnia 3. VII. 1919 r. poz. 215);

3) sprawy wymiaru podatków bezpośrednich za lata, poprzedzające rok podatkowy 1921, o ile chodzi o b. zabór rosyjski.

Art. 38.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i ma także zastosowanie do tych wypadków, w których od dnia doręczenia orzeczenia ostatniej instancji, zapadłego przed wejściem w życie niniejszej ustawy, termin 2 miesięczny, zakreślony w art. 10. jeszcze nie upłynął.

Równocześnie z ogłoszeniem niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą ustawy i przepisy, wydane w przedmiotach unormowanych tą ustawą.

Art. 39.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Marszałek:
Trąmpczyński.

Prezydent Ministrów:
Juljan Nowak.

2.

(Dz. Ust. Rz .P. z dnia 20. 10. 1922 r., poz. 800, Nr. 89).

Ustawa

z dnia 22. września 1922 r.

o kosztach postępowania przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

Art. 1.

Od skargi, wniesionej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, pobiera się opłatę zasadniczą w kwocie 4.000 mk., które może być w toku postępowania podwyższoną według zasad, podanych w art. 3, a opłatę dodatkową w kwocie, nieprzewyższającej 20.000 mk.

Na zabezpieczenie opłaty dodatkowej winien skarżący złożyć kaucję w kwocie 8.000 mk.

Art. 2.

Opłatę zasadniczą oraz kaucję należy wpłacić przy wniesieniu skargi (Art. 13. ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym, Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 67 poz. 600).

Nieuiszczenie opłaty zasadniczej lub kaucji powoduje skutki, przewidziane w art. 14 ustępie drugim ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

Art. 3.

Najwyższy Trybunał Administracyjny zarządzi zwrót kaucji w całości, jeżeli skarga została uwzględniona w całości lub w części, jeżeli ją cofnięto przed otrzymaniem zawiadomienia o wyznaczeniu rozprawy głównej lub przed zapadnięciem końcowego orzeczenia lub wyroku na posiedzeniu niejawnem (art. 18 ustęp trzeci ustawy o najwyższym Trybunale Administracyjnym), jak również w przypadkach umorzenia postępowania (art. 27. ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym).

W razie postanowienia skargi bez rozpoznania (art. 14. ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym) z innych przyczyn, aniżeli z powodu niezłożenia opłaty zasadniczej lub kaucji, w razie cofnięcia skargi w stadjum późniejszem, niż przewidziano w pierwszym ustępie niniejszego artykułu, oraz w razie oddalenia jej jako nieuzasadnionej — podwyższa się opłatę zasadniczą wedle uznania Najwyższego Trybunału Administracyjnego, stosownie do rodzaju i rozmiarów sprawy, o odpowiednią kwotę, która nie może być niższą od tysiąca marek, a przynosić w przypadku co-

fnięcia skargi — 8.000 mk., zaś w pozostałych dwóch przypadkach — 20.000 mk.

Stosownie do przepisów, w poprzednim ustępie zawartych, zarządza Najwyższy Trybunał Administracyjny zwrot odpowiedniej części kaucji lub zatrzymuje kaucję w całości, o ileby nie pokrywała całej opłaty podatkowej, nakłada się na skarżącego obowiązek uiszczenia niepokrytej reszty w ciągu dni 14 od dnia doręczenia decyzji, nakładającej ten obowiązek.

Art. 4.

Podanie, wnoszone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, z wyjątkiem skargi lub jej uzupełnienia w terminie tych podań, które strona skarżąca wnosi na skutek zarządzenia Najwyższego Trybunału Administracyjnego lub które dotyczą cofnięcia skargi, a wreszcie podań o przyznanie prawa ubogich (art. 20. ustęp 3. ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym), podlegają opłacie w wysokości 200 mk. od pierwszego arkusza, a w wysokości 50 mk. od arkusza drugiego i każdego dalszego, jak również od każdego arkusza egzemplarza drugiego i dalszych egzemplarzy podania. Od każdego załącznika do podania, podlegającego opłacie, należy uiścić opłaty w wysokości 50 mk.

Nieuiszczenie opłaty powoduje skutki, przewidziane w art. 14. ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym, o ile Najwyższy Trybunał Administracyjny nie uzna za właściwe podanie mimo to rozpoznać za dodatkowem pobraniem należnej opłaty.

Art. 5.

Świadectwa i odpisy, wydawane przez Najwyższy Trybunał Administracyjny, podlegają opłacie, o ile wydawanie ich nie mieści się w ramach postępowania zwyczajnego, przewidzianego w ustawie o Najwyższym Trybunale Administracyjnym lub w jego regulaminie. Opłata wynosi: a) od świadectwa 200 mk. za pierwszy arkusz i 50 mk. za każdy dalszy arkusz; b) od odpisów 100 mk. za każdą stronicę, stronicę zaczętą uważa się za całą; c) jeśli strona, żądająca poświadczenia zgodności odpisu z oryginałem, sama sporządziła spis, opłata za poświadczenie zgodności wynosi 50 mk. od każdej stronicy odpisu.

Art. 6.

Rada Ministrów może po zaciągnięciu opinji Najwyższego Trybunału Administracyjnego zarządzić podwyższenie lub zniżenie kwot, przewidzianych w niniejszej ustawie odpowiednio do stosunków walutowych.

Art. 7.

Władze rządowe i samorządowe wolne są od opłat, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Art. 8.

Opłaty przewidziane w niniejszej ustawie, będą uiszczane gotówką lub znaczkami stemplowemi. Szczegółowe przepisy w tym przedmiocie wydane będą w drodze rozporządzenia wykonawczego.

Reszta opłaty dodatkowej, niepokryta kaucją (art. 3. ustęp ostatni), oraz opłaty od podań, zażądane przez Najwyższy Trybunał Administracyjny (art. 4. ustęp 2.), będą w razie nieuiszczenia w terminie 14-dniowym (art. 3. ust. ostatni ustawy) ściągnięte w drodze administracyjnej.

Art. 9.

Przeciw ustaleniu wysokości opłat, przewidzianych w niniejszej ustawie, nie służy żaden środek prawny.

Art. 10.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się prezesowi Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek: **Trąmpczyński.**

Prezydent Ministrów: **Julian Nowak.**

Minister Skarbu: **Jastrzębski.**

3.

(Dz. Ust. Rz. P. z 4. grudnia 1922 r., poz. 976. Nr. 105).

Rozporządzenie Prezydenta Ministrów

z dnia 25. listopada 1922 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu celem wykonania ustawy z dnia 22. września 1922 r. o kosztach postępowania przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

Na mocy art. 10. ustawy z dnia 22. września 1922 r. o kosztach postępowania przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 800) zarządza się co następuje:

§ 1.

Opłatę zasadniczą od skargi (art. 1. ust. 1. ustawy) oraz opłaty od podań i ich załączników (art. 4. ustawy) uiszcza się znaczkami stemplowemi (skarbowemi — nie sądowemi) albo gotówką; opłaty od świadectw i odpisów, wydawanych przez Najwyższy Trybunał Administracyjny (art. 5. ustawy), tylko znaczkami stemplowemi.

§ 2.

Znaczki stemplowe, odpowiadające wysokości opłaty zasadniczej, należy nakleić na pierwszej stronicy podania. Urzędnik biura podawczego Najwyższego Trybunału Administracyjnego winien te znaczki stemplowe — jeśli nie nasuwa się podejrzenie, iż je podrobiono lub przerobiono albo zdjęto z innego papieru — skasować w ten sposób, iż na każdym znaczku stemplowym wyciśnie pieczęć urzędową i datę dnia kasowania tak, aby część pieczęci — w każdym razie jednak data kasowania znajdowała się na znaczku, część zaś po za nim na papierze; gdyby pieczęć urzędowa nie wykazywała daty dnia kasowania, winien urzędnik biura podawczego datę tę wpisać na każdym znaczku atramentem oraz wycisnąć pieczęć w sposób wyżej wskazany.

§ 3.

W ten sam sposób należy postąpić przy uiszczeniu opłat od podań i załączników, wymienionych w art. 4. ustawy, naklejając jednakże na pierwszej stronicy podania, a w razie wniesienia w dwu lub więcej egzemplarzach, na pierwszej stronicy jednego egzemplarza, znaczki stemplowe, których wartość równa się sumie opłat, należących się od wszystkich egzemplarzy i arkuszy podania, tudzież od wszystkich załączników.

§ 4.

Przy uiszczaniu przewidzianych w art. 5. ustawy opłat od świadectw i odpisów, należy znaczki stemplowe, przypadające od pierwszego i dalszych arkuszy świadectw względnie od wszystkich stronic odpisów, nakleić na świadectwie, względnie odpisie i znaczki te skasować w sposób wskazany w § 2. niniejszego rozporządzenia.

§ 5.

W razie uiszczania opłaty zasadniczej oraz opłat od wymienionych w art. 4. podań i załączników gotówką, należy odpowiednią kwotę wnieść do kasy skarbowej, która potwierdzi zapłatę na skardze względnie podaniu, albo jeśli płatnik tego żąda — osobnym kwitem kasowym, w którym to razie petent obowiązany jest

kwit kasowy nakleić na skardze względnie podaniu. Najwyższy Trybunał Administracyjny zaświadczy na żądanie petenta, iż kwit pozostał w aktach.

§ 6.

Kwotę, którą należy złożyć tytułem kaucji na zabezpieczenie opłaty dodatkowej (art. 1. ustęp 2. ustawy), wpłaca się gotówką za pomocą blankietu nadawczego Pocztowej Kasy Oszczędności na konto Nr. 30110 Centralnej Kasy Państwowej, przyczem na odcinku blankietu, t. zw. „dowodzie odbioru", jak również na odwrotnej stronie odcinku blankietu t. zw. „dowodu złożenia" wpisać należy „Kaucja do dyspozycji Najwyższego Trybunału Administracyjnego w procesie N. N. przeciwko N.N. o . . . . . ". Tak uzupełniony dowód odbioru winien być nalejony na skardze jako dowód zapłaty.

W ten sam sposób należy postąpić, jeśli Najwyższy Trybunał Administracyjny w myśl art. 3. ust. 3. ustawy nałoży na skarżącego obowiązek uiszczenia opłaty dodatkowej, niepokrytej kaucją, z tą jednak różnicą, iż wpisać należy „Opłata dodatkowa w myśl decyzji N. T. A. z . . . . . w procesie N. N. przeciwko N. N. o . . . . . Dowód odbioru należy przesłać Najwyższemu Trybunałowi Administracyjnemu.

Blankiety nadawcze Pocztowej Kasy Oszczędności nabywa się w każdym urzędzie pocztowym.

§ 7.

Nieuiszczoną w terminie opłatę dodatkową (art. 3. ust. 2. i 3. ustawy) oraz nieuiszczone opłaty od podań i załączników ściągają władze skarbowe; w tym celu Najwyższy Trybunał Administracyjny zawiadamia Ministerstwo Skarbu o każdym poszczególnym przyypadku.

§ 8.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Ministrów: **Juljan Nowak.**

Minister Skarbu: **Jastrzębski.**

4.

Wyciąg z „Ruchu prawn. i ekonomiczn."

(Rok II, zeszyt 2. str. 292)

Poznań Księgarnia św. Wojciecha.

Prof. Dr. St. **Kasznica** (Poznań): **Ustawa o N. Tr. Adm.**

Konstytucja marcowa postanawia w art. 73: „Do orzekania o legalności aktów administracyjnych w zakresie administracji tak rządowej jak i samorządowej, powoła osobna ustawa sądownictwo administracyjne, oparte w swej organizacji na współdziałaniu czynnika obywatelskiego i sędziowskiego, z Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na czele".

W myśl tego artykułu polskie sądy administracyjne powinny mieć następujące cechy: 1) **organizacja ich winna być przynajmniej 2-stopniowa**, mogą być 3 instancje, **ale nie może być jednej tylko instancji**, (bo N. T. A. stoi na czele jej), 2) powinny mieć charakter sądowy; 3) poza urzędnikami mają w nich zasiadać sędziowie i przedstawiciele społeczeństwa z wyboru („czynnik obywatelski").

Czy ustawa sierpniowa spełnia powyższe polecenia konstytucji?

Tylko częściowo. Stosuje się do tych poleceń o tyle, że stwarza instytucję o charakterze czysto sądowym, sąd kasacyjny. Natomiast jest z nią niezgodna o tyle, że powołuje do życia tylko jedną instancję i że nie wprowadza czynnika obywatelskiego.

Motywa tego odstąpienia od przepisów konstytucji zawiera uzasadnienie przedłożenia rządowego. Przeciw wprowadzeniu odrazu wielostopniowej organizacji przemawiał:

1) brak sił wykwalifikowanych,

2) wielkość kosztów,

3) tymczasowy charakter obecnego ustroju władz administracyjnych. Czynnik obywatelski zaś, użyteczny w instancjach niższych, jest zbędny w Trybunale, mającym charakter sądu kasacyjnego. Nie spotyka się też go nigdzie w tego rodzaju trybunałach.

Sama ustawa sierpniowa uznaje stan rzeczy, przez siebie wytworzony, za tymczasowy, przejściowy („aż do utworzenia sądów administracyjnych niższego stopnia z udziałem czynnika obywatelskiego" art. 1). Można jednak zasadnie przypuszczać, że ten stan potrwa czas dłuższy, ponieważ powody, które go wywołały, nie prędko stracą swoje znaczenie.

Ustawa sierpniowa jest ściśle wzorowana na ustawie austrjackiej o Wiedeńskim Trybunale admin. z 22. X. 1875 r. Dp. p. Nr. 36 z r. 1876. Różnice pomiędzy polską a austrjacką ustawą zupełnie nie istotne poza tymi, które wynikały

z innego, dualistycznego, ustroju monarchji habsburskiej, jak również z faktu, że w Austrji istniał jeszcze drugi sąd służący do ochrony prawa publicznego t. zw. Trybunał Państwa. Następstwem tego szersza znacznie kompetencja Trybunału polskiego. Sięga ona bowiem poza granice kompetencyjne Trybunału austrjackiego, obejmując poza nimi także: 1) skargi o naruszenie praw obywatelskich (w Austrji należały one właśnie do wspomnianego tylko co Trybunału Państwa), 2) sprawy, które tam były wyjęte z pod kompetencji organów państwowych jednej i drugiej części monarchji, jako im wspólne (sprawy wojskowe i zagraniczne), lub też, które winny być zarządzane jednako, według tych samych zasad (sprawy handlowe, celne, podatki pośrednie, system monetarny, stan siły zbrojnej). Pozatem uderzająca zgodność, a czasem identyczność.

Przedłożenie rządowe uległo w Sejmie bardzo nielicznym zmianom. Górowała tendencja, aby rzecz jaknajbardziej przyśpieszyć, jaknajrychlej doprowadzić do utworzenia Trybunału: na plenum Sejmu załatwiono się ze sprawozdaniem komisji na jednem posiedzeniu przy innych jeszcze sprawach.

Najważniejsze postanowienia ustawy, poza już wyżej zaznaczonymi punktami:

Skład. N. T. A. składa się z pierwszego prezesa, prezesów i sędziów. Połowa sędziów winna posiadać kwalifikacje na urząd sędziowski, wszyscy inni muszą mieć wykształcenie prawnicze (obowiązuje ten przepis i członków sekretarjatu N. T. A. art. 7). Mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów i to: pierwszego prezesa i prezesów z pośród osób, które conajmniej przez 2 lata sprawowały urząd sędziego trybunału (ten ostatni przepis wchodzi w życie dopiero po 22. 8. 1924), przytem prezesów — po zasięgnięciu opinji pierwszego prezesa; sędziów zaś z terna przedstawionego przez Ogólne Zgromadzenie Trybunału (art. 6). Mianowanie pierwszego składu nastąpiło na wniosek pierwszego prezesa, przedstawiony Radzie Ministrów (art. 34). Na razie skład ten określono na 22 osoby.

Wewnętrzna organizacja. Według przedłożenia rządowego N. T. A. miał się dzielić na Izby o charakterze dzielnicowym, te zaś, w miarę potrzeby, na Wydziały odpowiadające rzeczowemu ugrupowaniu spraw. Zgodnie z wnioskiem komisji ustawa sprawę tę zupełnie pomija milczeniem, pozostawiając ją regulaminowi. (Uchwali go N. T. A. na Ogólnem Zgromadzeniu a wyda Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów art. 32). Będą tworzone izby lub wydziały wyłącznie według rzeczowego pokrewieństwa spraw.

Komplety orzekające składają się z 5 sędziów, względnie zmniejszone — z 3 sędziów. Kompletowi wzmocnionemu do 9 członków lub też Ogólnemu Zgromadzeniu mogą być przekazane do rozstrzygnięcia kwestje prawne. (Ważna korzystna różnica w porównaniu z postępowaniem przed Sądem Najwyższym gdzie kompletowi wzmocnionemu lub Ogólnemu Zebraniu przekazuje się całe sprawy, a nie tylko dobyte z nich kwestje prawne). (Art. 18).

Posiedzenia N. T. A. są jawne i niejawne. Rozprawa główna odbywa się z reguły jawnie. Posiedzenie wzmocnionego kompletu i Ogólne Zgromadzenie są niejawne.

Kompetencja N. T. A. jest określona nie przez wyliczanie taksatywne spraw należących do niej, lecz przez postawienie ogólnej zasady i taksatywne wyliczenie tych spraw, które są wyjęte z pod orzecznictwa Trybunału. Ta ogólna zasada jest sformułowana w art. 1 i 9. Art. 1: „N. T. A. jest właściwy do orzekania o legalności zarządzeń i orzeczeń wchodzących w zakres administracji tak rządowej jak i samorządowej". Art. 9: Legitymowanym do wniesienia skargi jest każdy, kto twierdzi, iż naruszono jego prawo lub że go obciążono obowiązkiem bez podstawy prawnej. Wyjątki są podane w art. 3. Z pod orzecznictwa Trybunału są wyłączone:

a) sprawy należące do właściwości sądów zwyczajnych i szczególnych.

A więc także: stosunki prywatno-prawne Państwa i związków samorządowych; niektóre sprawy publiczno-prawne specjalnymi ustawami poddane orzecznictwu sądów zwyczajnych; orzeczenia karno-administracyjne (art. 72 konst.)

b) sprawy, gdzie władze administracyjne są upoważnione do działania według swobodnego uznania w granicach pozostawionych temu uznaniu. N. T. A. nie jest powołany do rozstrzygania o celowości aktów administracyjnych.

c) sprawy mianowania na publiczne urzędy, o ile nie chodzi o pogwałcenie ustawą zastrzeżonego prawa ich obsadzenia lub prezentowania na nie;

d) sprawy dyscyplinarne;

e) sprawy, dotyczące reprezentacji Państwa i obywateli wobec Państwa i władz obcych, oraz sprawy bezpośrednio z powyższymi związane (?);

f) sprawy dotyczące działań wojennych, ustroju siły zbrojnej i mobilizacji, z wyjątkiem spraw zaopatrzenia (?) i uzupełnienia (?) armji.

Wyczerpanie toku instancji. N. T. A. rozpoznaje skargi tylko na takie zarządzenia i orzeczenia, które wydane zostały przez władze rządowe i samorządowe w ostatniej instancji (art. 1).

Termin dla wniesienia skargi jest 2-miesięczny. Należy ją wnieść bezpośrednio do Trybunału (art. 10).

Przymus adwokacki. Przedłożenie rządowe zawierało przepis, że strony prywatne mogą wnosić skargi i podania do Trybunału wyłącznie przez adwokatów. Sejm uchylił ten obowiązek.

Pośrednio stara się zarządzić pieniactwu ustawa wrześniowa o kosztach postępowania przez N. T. A. (5). Prócz opłaty zasadniczej od skargi (obecnie 4000 mk.), wprowadzono opłatę dodatkową (obecnie max. 20 000 mk.) Rada Ministrów na podstawie opinji N. T. A. może uchwalić podwyższenie tych opłat, odpowiednio do stosunków walutowych. (Na zabezpieczenie opłaty dodatkowej skarżący składa kaucję obecnie 8 000 mk.). Kaucję zwraca się w całości, jeżeli skarga została uwzględniona w całości lub w części; zwraca się zaś w części, jeżeli ją cofnięto przed otrzymaniem zawiadomienia o wyznaczeniu rozprawy głównej lub przed zapadnięciem końcowego orzeczenia lub wyroku na posiedzeniu niejawnem (art. 18 a. 1. 3 Ustawy o N. T. A.), jak również w przypadkach umorzenia postępowania (z powodu cofnięcia skargi art. 27).

Natomiast opłatę zasadniczą podwyższa się (max. do 20 000 mk.) w razie pozostawienia skargi bez rozpoznania z powodu oczywistej niewłaściwości N. T. A., z powodu zaniedbania ustawowego terminu i niewyczerpania toku instancji, z powodu braku legitymacji do wniesienia skargi, jak wreszcie z powodu, że skarga nie odpowiada formalnym wymogom ustawowym (art. 12—14). Podwyższa się ją również w razie cofnięcia skargi w stadjum późniejszem, niż to wyżej przewidziano, oraz w razie oddalenia jej, jako nieuzasadnionej.

Moc wstrzymująca skargi. Skarga nie wstrzymuje sama przez się wykonanie zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia; skarżący może jednak zwrócić się do władzy administracyjnej o wstrzymanie wykonania, a władza winna żądaniu temu zadośćuczynić, jeżeli względy publiczne nie stoją na przeszkodzie, a skarżący miałby w razie wykonania ponieść szkodę niepowetowaną. Wstrzymanie wykonania zarządza na wniosek interesowanego ostatnia instancja administracyjna. W razie przewlekania załatwienia tego wniosku lub w razie odmownego załatwienia N. T. A. może na wniosek strony sam zarządzić wstrzymane wykonania (art. 4).

(Przepis powyższy, uprawniający N. T. A. do wstrzymania wykonania w przypadku, gdy władza administracyjna zwleka z załatwieniem wniosku o to wstrzymanie, jest sprzeczne z art. 1 al. 2, według którego N. T. A. może rozpoznawać skargi tylko na zarządzenia już wydane przez władze administracyjne: i tymczasem takiego zarządzenia tu jeszcze niema... władza zwleka właśnie z jego wydaniem!).

Wyroki N. T. A. orzeka na podstawie stanu faktycznego, jaki okazuje się z aktów, którymi rozporządzała ostatnia instancja administracyjna art. 24). Pozwana władza administrcyjna jest więc obowiązana udzielić N. T. A. aktów swoich dotyczących przedmiotu skargi w terminie przez N. T. A. wyznaczonym (art. 15 al. 2). Sankcją tego ostatniego przepisu jest: gdyby rzeczona władza nie przedstawiła aktów, to N. T. A. rozstrzyga na podstawie stanu faktycznego, przedstawionego w skardze lub na rozprawie.

Okoliczności faktycznych i środków dowodowych nie przytoczonych przed wydaniem zaskarżonego zarządzenia lub orzeczenia, tudzież aktów wyłączonych z pod przeglądu (poszczególne części aktów mogą być ze względów publicznych przez N. T. A. wyłączone z pod przeglądu, a władza administracyjna wskaże te akta, których wyłączenie sobie życzy, art. 17, al. 2), o ile treść tychże nie została na rozprawie podana do wiadomości, N. T. A. nie uwzględni (art. 24).

Jeżeli N. T. A. uzna skargę za uzasadnioną, to ogranicza się tylko do uchylenia zaczepionego zarządzenia lub orzeczenia (art. 26), a władza, która je wydała, obowiązana jest wydać niezwłocznie (sankcja?!) nowe zarządzenie lub orzeczenie w tej sprawie, przyczem jest związana zapatrywaniami prawnemi, wyłuszczonemi w wyroku N. T. A. (art. 5). Stąd obowiązek N. T. A. motywowanie swoich wyroków (art. 25). Wyroki N. T. A. są ostateczne (art. 2).

Jeżeli N. T. A. uzna, że stan faktyczny sprawy wymaga uzupełnienia, albo że pozwana władza przyjęła ten stan sprzecznie z aktami, albo że ze szkodą skarżącego naruszono formy postępowania administracyjnego, natenczas, nie zarządzając rozprawy głównej, uchyli wyrokiem zaskarżone zarządzenie lub orzeczenie i odeśle sprawę napowrót do władzy administracyjnej, która ma wady usunąć i wydać nowe zarządzenie lub orzeczenie (art. 19).

Nadzór ogólny nad N. T. A. sprawuje pierwszy prezes, który sprawy dotyczące prezesów i sędziów, wnosi na Ogólne Zgromadzenie (art. 8).

N. T. A. rozpoczął swoje czynności 22. października 1922 r. t. j. w 2 miesiące po ogłoszeniu ustawy powołującej go do życia (art. 33, 38). Równocześnie z ogłoszeniem jej straciły moc dotychczas obowiązujące ustawy i przepisy wydane w przedmiotach przez nią unormowanych. Temsamem z dniem 22. sierpnia przestał funkcjonować Senat IV. Sądu Najwyższego jako sąd administracyjny dla b. zaboru austrjackiego. Co do b. dzielnicy pruskiej, to ustawa sierpniowa osobno zarządza (art. 35), że aż do utworzenia sądownictwa administracyjnego niższego stopnia na całym obszarze Rzeczypospolitej, istniejące w tej dzielnicy sądownictwo administracyjne (orzecznictwo w postępowaniu sporno- administracyjnem), pozostawia się nienaruszone z tą jedynie zmianą, że kompetencje Senatu Administracyjnego Sądu Apelacyjnego w Poznaniu przechodzą na N. T. A. w Warszawie. Na N. T. A. przechodzą również kompetencje Krajowego Urzędu Wodnego. Tryb postępowania w powyższych sprawach w N. T. A. zachowuje się wedle dotychczasowych ustaw, obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej.

Do spraw nieobjętych właściwością istniejącego w tej dzielnicy sądownictwa administracyjnego stosują się przepisy ustawy sierpniowej, o ile sprawy nie są załatwione w I. instancji przez organy kolegjalne zarządu ogólnego poza postępowaniem uchwałowem.

Do właściwości N. T. A. przechodzą również sprawy, przekazane Trybunałowi Rzeszy Niemieckiej dla spraw finansowych. W sprawach tych obowiązują również przepisy ustawy niniejszej.

5.

Wyciąg z „Ruchu prawnicz. i ekonomiczn.“

(Rok III, zeszyt 3. str. 518).

Poznań, Księgarnia św. Wojciecha.

Prezes N. Tr. Adm. Dr. Włodzimierz **Orski.**

Orzecznictwo Najwyższ. Trybunału Administracyjnego.

I. Postępowanie przed władzami administracyjnemi.

1. a) O ile w postępowaniu administracyjnem władze orzekają o prawach stron, musi, zarówno jak w postępowaniu sądowem, obowiązywać zasada, że wydana w ostatniej instancji decyzja nabywa mocy prawnej nietylko wobec stron, lecz także wobec samej władzy, która ją wydała, że zatem decyzja taka z reguły nie może być uchyloną przez władzę administracyjną w drodze rewizji postępowania już ukończonego.

b) Zasada, iż orzeczenie zapadłe w ostatniej instancji administracyjnej nabywa mocy prawa także wobec władzy, która ją wydała, nie wyklucza jednak wznowienia postępowania administracyjnego w tych przypadkach, w których wyjdą na jaw nowe okoliczności faktyczne, dla sprawy istotne, i to takie okoliczności, których strony nie mogły już podnieść już w toku postępowania administracyjnego (13. 2. 1923 r. L. rej. 431/22).

2. W sprawach dotyczących zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe na podstawie ustawy z 28. lutego 1919 r. poz. 229, Dz. P., osobie, która ma być obciążoną, daną być musi w przewodzie administracyjnym sposobność obrony i przeciwstawienia swoich dowodów (17. stycznia 1923 r. L. rej. 115/22).

II. Postępowanie przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym.

3. Przewidziane w art. 20. ustawy z 3. 8. 22 Dz. U. poz. 600, prawo ubogich ma także zastosowanie do interesowanej osoby trzeciej, którą Najwyższy Trybunał Administracyjny w myśl art. 11 ust. 2 i 3 tejże ustawy przypuścił względnie wezwał do udziału w postępowaniu (5. grudnia 1922 L. rej. 49/22).

4. Przepisy art. 18. ustawy z 3. 8. 1922 o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 600) co do składu kompletów mają także zastosowania do spraw, o których mowa w art. 35 (ustęp 1.) tejże ustawy (25. listopada 1922 L. rej. 519/22).

5. Według ustępu 2. art. 35 Ustawy z 3. sierpnia 1922, poz. 600, Dz. Ust. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym należy w sprawach, które nie należą do postępowania spornego, ani do postępowania uchwałowego w myśl ustawy pruskiej o zarządzie Kraju z 30. lipca 1883, a są rozstrzygane kolegjalnie w pierwszej instancji, stosować w Najwyższym Trybunale Administracyjnym przepisy Ustawy w b. dzielnicy pruskiej 20. grudnia 1922 L. rej. 508/22).

6. a) Sprawy objęte ustępem 2. artykułu 35 Ustawy z dnia 3. sierpnia 1922 (Dz. Ust. poz. 600) załatwiane w postępowaniu uchwałowem (Beschlussverfahren) podlegają skardze kasacyjnej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

b) Ustęp ostatni art. 17. Ustawy z dnia 4. kwietnia 1922 r. (Dz. Ust. poz. 264) nie wyklucza zaskarżalności orzeczeń Wojewódzkich Rad Administracyjnych do Najwyższego Trybunału Administracyjnego (13. grudnia 1922 L. rej. 612/22).

7. Jednym z warunków wstrzymania wykonania zaskarżonego orzeczenia przez Najwyższy Trybunał Administracyjny po myśli art. 4. ustawy z 3. 8. 1922

Dz. Ust. poz. 600 jest, aby skarżący zwrócił się do władzy administracyjnej o wstrzymanie wykonania tegoż orzeczenia już po wniesieniu skargi (10. stycznia 1923 L. rej. 15/23).

8. W postępowaniu przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, z wyjątkiem rozprawy głównej, strony mogą być zastępowane nietylko przez adwokatów (5. lutego 1923 (L. rej. 719/22).

III. Sprawy Skarbowe.

9. Zmniejszone mnożniki z art. 36. ustawy o nadzwyczajnej daninie państwowej z 16. 12. 1921, poz. Nr. 1 z r. 1922 względnie z załącznika 4. do tegoż art. nie ulegają progresji (28. listopada 1921 L. Rej. 56/22).

10. Wymiar daniny dla osób, wymienionych w art. 2. część V. ustawy o nadzwyczajnej daninie państwowej winien opierać się wyłącznie na dochodzie, osiągniętym w roku 1920, a zeznanym, względnie urzędownie ustalonym celem wymiaru państwowego podatku dochodowego na rok podatkowy 1921.

Wysokość dochodów, ustalona choćby przez tę samą władzę jednak dla innych celów, nie ma żadnego znaczenia (16. lutego 1923 L. rej. 665/22).

IV. Sprawy samorządowe.

11. Wysokość podatku od przedstawień w stałych teatrach dramatycznych na zasadzie statutu o podatku od widowisk w Warszawie (Dz. Zarz. m. st. Warszawy Nr. 76 z r. 1920), zależna jest nie od wartości artystycznej przedsiębiorstwa, lecz zgodnie z § 5. punkt 1, względnie 5. statutu, od rodzaju widowiska (7. grudnia 1922 L. rej. 137/22).

12. a) Wodociągi miejskie należą do zakładów dobra powszechnego w rozumieniu art. 1. c) dekretu o skarbowości gmin miejskich z 7. 2. 1919 Dz. Pr. Nr. 14, poz. 150.

b) Moc prawna uchwał o wysokości opłat wodociągowych zależy od wyraźnego zatwierdzenia władzy nadzorczej art. 3. leg. cit.), które nie może być zastąpione milczącą zgodą z art. 39, dekretu o samorządzie miejskim z 4. 2. 1919 (Dz. pr. Nr. 13, poz. 140).

c) Zatwierdzenie z art. 3. dekretu o skarbowości gmin miejskich z 7. 2. 1919 zależy od uznania władzy.

d) Zatwierdzenie uchwały pod pewnymi warunkami (z ograniczeniem) nie jest zmianą uchwały gminnej, lecz odmową zatwierdzenia, jeśli uchwała nie zostanie odpowiednio zmieniona.

e) Minister w ramach ustroju może poruczyć swe zastępstwo podległym sobie organom (17. listopada 1922 L. rej. 62/22).

13. Sprawy dotyczące złożenia z urzędu osób, wymienionych w art. 67 dekretu o samorządzie miejskim (Dz. Ust. 1919 r. poz. 140), przeszły w rozumieniu art. 36 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym z właściwości Sądu Najwyższego do właściwości Najwyższego Trybunału Administracyjnego i nie podpadają pod kategorje spraw, wyłączonych w całości z pod orzecznictwa Trybunału na mocy art. 3. b. tejże ustawy (20. lutego 1923 r. L. rej. 38/22).

V. Sprawy urzędnicze.

14. a) Ustawa o uposażeniu urzędników z 13. lipca 1920 r. poz. 429, Dz. Ust. i dalszych delegując w art. 11. Radę Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia norm wszelkich poborów niestałych i ubocznych, obejmuje określeniem normy zarówno wysokość, jak i zasady przyznawania tych poborów.

b) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5. 8. 1920, poz. 507, Dz. Ust. normując w art. 1. co się należy funkcjonarjuszowi państwowemu w razie prze-

siedlenia, nie czyni żadnej różnicy między przeniesieniami z urzędu a przeniesieniami na prośbę, wobec czego funkcjonarjuszom państwowym przeniesionym na własną prośbę w czasie, w którym rozporządzenie to obowiązywało, należy się również zwrot kosztów, jak i przy przeniesieniach z urzędu (7. grudnia 1922 L. rej. 54/22).

15. Dzieci adoptowane nie mogą być uwzględnione przy zaliczaniu do grup rodzinnych przy wymiarze dodatku drożyźnianego, w myśl art. 10. ustawy o uposażeniu sędziów i prokuratorów z 13. 7. 1920 Dz. Ust. poz. 436), 6. 3. 1923 r. L. rej. 257/22).

16. Skargę wniesioną do Najwyższego Trybunału Administracyjnego na postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej w przedmiocie zwolnienia urzędnika ze służby państwowej na zasadzie art. 116 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. Dz. Ust. poz. 164 odnosić należy jako zwróconą przeciw aktowi rządowemu Ministra, względnie Prezesa Rady Ministrów, wyrażonemu w kontrasygnacie. (Wyrok z dnia 26. marca 1923 r. L. rej. 34/23).

17. a) Art. 116 ustawy z 17. lutego 1922 r., Dz. Ust. poz. 164 uprawnia władzę do zwolnienia wedle swego uznania ze służby państwowej urzędników, mianowanych na posady stałe, także i w ciągu lat 2-ch od wejścia w życie tej ustawy.

b) Nabycie prawa względnie nieusuwalności na zasadzie art. 24. Tymczasowych Przepisów Służbowych z 11. czerwca 1918 r. Dz. Pr. poz. 13, jeszcze przed wejściem w życie ustawy o państwowej służbie cywilnej z 17. lutego 1922 r. Dz. U. poz. 164 nie wyklucza zwolnienia urzędnika ze służby państwowej na zasadzie art. 116 tej ostatniej ustawy. (Wyrok z dnia 26. marca 1923 roku L. rej. 34/23).

VI. Sprawy o rekwizycje mieszkań.

18. W sprawach o rekwizycję mieszkań, wynikłych na obszarze b. zaboru rosyjskiego, decyzję, wydane przed dniem 25. maja 1922, a doręczone po tym dniu są przy zachowaniu innych formalności, zaskarżalne przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym (22. listopada 1922 Nr. rej. 186/22).

19. a) Zaniedbanie obowiązku zgłoszenia mieszkania po myśli rozporządzenia b. Namiestnictwa we Lwowie z 23. 10. 1919 (Gazeta Lwowska Nr. 263) nie uzasadnia rekwizycji mieszkania jako niezamieszkanego wedle art. β., p. I, 4. p. 2 ustawy z 27. 11. 1919, poz. 498, Dz. Ust.

b) Tak zwane tymczasowe zajęcie mieszkania przez organ wykonawczy Urzędu Mieszkaniowego nie ma — jako nieznane w ustawie z 27. 11. 1919 r. — znaczenia zajęcia mieszkania w rozumieniu tejże ustawy.

c) Jako chwilę zajęcia mieszkania po myśli ustawy z 27. 11. 1919 r. uważać należy czas doręczenia orzeczenia rekwizycyjnego bodaj jednemu interesowanemu (12. grudnia 1922 L. rej. 49/22).

20. Zażalenia przeciw zasadności prawnej orzeczeń rekwizycyjnych, wydanych na zasadzie ustawy z 27. listopada 1919 Dz. Ust. Nr. 92, poz. 498 w czasie jej obowiązywania, rozpatrywane być mają w II. instancji również na podstawie tej ustawy, chociaż decyzja II. instancji zapadła już w czasie mocy obowiązującej nowej ustawy z 4. kwietnia 1922 Dz. Ust. Nr. 33, poz. 264 (16. marca 1923 r. L. rej. 697/22).

Część IV.

Wojewódzki Sąd Administracyjny

w Katowicach.

1.

(Dz. Ust. Śl. 1922 Nr. 12, poz. 42).

Rozporządzenie [1])

z dnia 1. sierpnia 1922 r.

w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Na mocy ust. 3. art. 40. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73, poz. 497) uzupełnionego ustawą z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. Nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 39. ust. 1. i art. 30. postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1. [2])

W miejsce Wydziału Obwodowego (Bezirksausschuss) tworzy się dla części górnośląskiej Województwa Śląskiego Wojewódzki Sąd Administracyjny ze siedzibą w Katowicach, który obejmuje [cały] zakres działania Wydziału Obwodowego.

Sprawy, dla których przepisy prawne części górnośląskiej Województwa nie przewidują wogóle postępowania sporno-administracyjnego, lecz jedynie postępowanie uchwałowe, wyłącza się z właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W sprawach tych rozstrzyga odtąd Rada Wojewódzka w postępowaniu uchwałowem.

O ile Rada Wojewódzka jest powołaną na mocy art. 27. ustawy z dnia 15. lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 73 poz. 497) do rozpatrywania danej sprawy także w instancji wyższej, uchyla się tenże środek prawny.

---

[1]) Z uwzględnieniem rozp. z dnia 19. 9. 1922 (Dz. U. Śl. Nr. 24, poz. 82 z 1922 r.) i ustawy z dnia 9. 5. 1923 r. (Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 129 z 1923 r.) Rozp. powyższe zostało zatwierdzone ust. z d. 9. 5. 1923.

[2]) Ustawa z dnia 9. 5. 1923 r. (Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 129 z 1923 r.) skreśliła słowo: „cały“ i dodała ustępy 2, 3 i 4.

Sprawy rozstrzygane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w postępowaniu uchwałowem, a następnie na wniosek stron w postępowaniu sporno-administracyjnym będą należały do kompetencji Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego aż do chwili uregulowania nowego toku instancji w odnośnych ustawach.

Art. 2.

Wojewódzki Sąd Administracyjny składa się,
a) z przewodniczącego,
b) z zastępcy przewodniczącego,
c) z sędziów zawodowych,
d) z sędziów niezawodowych.

Przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sędziowie zawodowi muszą posiadać kwalifikacje na wyższy urząd administracyjny lub na urząd sędziowski według przepisów polskich, pruskich lub austrjackich.

Art. 3.[3])

Przewodniczącego z tytułem Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Wiceprezesa oraz sędziów zawodowych mianuje dożywotnio Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody.

Sędziów niezawodowych wyznacza Tymczasowa Rada Wojewódzka, względnie Radą Wojewódzka podług istniejących przepisów z pośród członków Tymczasowej Rady Wojewódzkiej, względnie członków Rady Wojewódzkiej pochodzących z wyboru, lub z pośród innych mieszkańców Województwa Śląskiego.

W kolegjalnych posiedzeniach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego biorą udział:
a) przewodniczący lub jego zastępca,
b) jeden sędzia zawodowy,
c) trzech sędziów niezawodowych.

W sprawach spornych pomiędzy związkami dla spraw ubogich wystarcza obecność przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego względnie innego sędziego zawodowego, oraz dwóch sędziów niezawodowych.

Wojewoda może ustanowić w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym dwie lub więcej Izb. Ustanowienie tych Izb, oznaczenie podziału ich pracy oraz miejsca odbywania posiedzeń poszczególnych Izb nastąpi w osobnym rozporządzeniu Wojewody.

Sędziom zawodowym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje takie stanowisko służbowe, jakie piastują naczel-

[3]) Ustęp 4. dodała ustawa z d. 9. 5. 1923 (Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 129 z 1923 r.) Ustępy 7, 8, 9 wprowadziło rozp. z d. 19. 9. 1922 (Dz. U. Śl. Nr. 24, poz. 82 z 1922 r.)

nicy wydziałów Województwa Śląskiego. Stanowisko służbowe (grupę służbową) Prezesa i Wiceprezesa ustali w dekrecie nominacyjnym Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody. Wojewoda zaś wyznaczy stopień odnośnej grupy i dodatek kierowniczy.

Aż do zamówienia stałych sędziów zawodowych przez Naczelnika Państwa mogą sprawować funkcję sędziów zawodowych delegowani sędziowie sądów zwykłych.

Za sprawowanie tych czynności w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym otrzymują oni wynagrodzenie ustalone rozporządzeniem Wojewody.

Wojewoda ustali również rozporządzeniem wynagrodzenie sędziów niezawodowych.

Art. 4.

Wojewoda może z powodów interesu publicznego, zaczepić uchwały i wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego tymi samymi środkami prawnymi, co strony same. Wojewoda ma prawo na każde posiedzenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wydelegować swego zastępcę, którego zdania Sąd winien wysłuchać.

Art. 5.

Do zawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (art. 3. ust. 1.) mają zastosowania wszystkie każdorazowe obowiązujące przepisy prawne gwarantujące niezawisłość sędziów wymiaru sprawiedliwości. Przepisy prawne odnoszące się do funkcjonarjuszów państwowych, a nie dające się pogodzić z niezawisłością zagwarantowaną sędziom wymiaru sprawiedliwości nie mają do członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego zastosowania. Do nie zawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego mają powyższe postanowienia zastosowanie w okresie trwania ich mandatu.

Art. 6.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w części górnośląskiej Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:

J. Rymer.

2.

(Dz. U. Śl. Nr. 12; poz. 42 z 4. VIII. 1922 r.)

Rozporządzenie [1])

z dnia 1. sierpnia 1922 r.

w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. U. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73; poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30. lipca 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. z 1921 r. Nr. 69; poz. 449) oraz na mocy art. 39 ust. 1 i art. 30 postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

W miejsce Wydziału Obwodowego (Bezirksausschuss) tworzy się dla części górnośląskiej Województwa Śląskiego Wojewódzki Sąd Administracyjny ze siedzibą w Katowicach, który obejmuje cały zakres działania Wydziału Obwodowego.

Art. 2.

Wojewódzki Sąd Administracyjny składa się:

a) z przewodniczącego,

b) z zastępcy przewodniczącego,

c) z sędziów zawodowych,

d) z sędziów niezawodowych.

Przewodniczący, zastępca przewodniczącego i sędziowie zawodów muszą posiadać kwalifikacje na wyższy urząd administracyjny lub na urząd sędziowski według przepisów polskich, pruskich lub austrjackich.

Art. 3.

Przewodniczącego z tytułem Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Wiceprezesa oraz sędziów zawodowych mianuje dożywotno Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody.

Sędziów niezawodowych wyznacza Tymczasowa Rada Wojewódzka, względnie Rada Wojewódzka podług istniejących przepisów z pośród członków Tymczasowej Rady Wojewódzkiej, względnie członków Rady Wojewódzkiej pochodzących z wyboru, lub z pośród innych mieszkańców Województwa Śląskiego.

W kolegjalnych posiedzeniach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego biorą udział:

a) przewodniczący lub jego zastępca,

b) jeden sędzia zawodowy,

c) trzech sędziów niezawodowych.

Wojewoda może ustanowić w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym dwie lub więcej Izb. Ustanowienie tych Izb, oznaczenie podziału ich pracy oraz miejsca odbywania posiedzeń poszczególnych Izb nastąpi w osobnem rozporządzeniu Wojewody.

Sędziom zawodowym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przysługuje takie stanowisko służbowe, jakie piastują naczelnicy wydziałów Województwa Śląskiego. Stanowisko służbowe (grupę służbową) Prezesa i Wiceprezesa ustali w dekrecie nominacyjnym Naczelnik Państwa na wniosek Wojewody. Wojewoda zaś wyznaczy stopień odnośnej grupy i dodatek kierowniczy.

Art. 4.

Wojewoda może z powodów interesu publicznego, zaczepić uchwały i wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego tymi samymi środkami prawnymi, co strony same. Wojewoda ma prawo na każde posiedzenie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wydelegować swego zastępcę, którego zdania Sąd winien wysłuchać.

Art. 5.

Do zawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (art. 3. ust. 1.) mają zastosowanie wszystkie każdorazowe obowiązujące przepisy prawne gwarantujące niezawisłość sędziów wymiaru sprawiedliwości. Przepisy prawne odnoszące się do funkcjonarjuszów państwowych, a nie dające się pogodzić z niezawisłością zagwarantowaną sędziom wymiaru sprawiedliwości, nie mają do członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego zastosowania. Do niezawodowych członków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego mają powyższe postanowienia zastosowanie w okresie trwania ich mandatu.

Art. 6.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Wojewodzie.

Art. 7.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w części górnośląskiej Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:
J. Rymer.

3.

(Dz. U. Śl. Nr. 24; poz. 82 z d. 23. 9. 1922 r.)

82.

Rozporządzenie [2])

z dnia 19. września 1922 r.

o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 r. w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Na mocy ustępu 3 art. 40 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 roku Nr. 73, poz. 497), uzupełnionego ustawą z dnia 30. lipca 1921 roku (Dz. Ust.

Rz. P. z 1921 r. Nr. 69, poz. 449) oraz na mocy art. 39 ust. 1 i art. 30 tejże Ustawy Konstytucyjnej postanawiam w porozumieniu z Tymczasową Radą Wojewódzką co następuje:

Art. 1.

Art. 3. rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 roku w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42) otrzymuje następujący ustęp końcowy:

Aż do zamianowania stałych sędziów zawodowych przez Naczelnika Państwa mogą sprawować funkcję sędziów zawodowych delegowani sędziowie sądów zwykłych.

Za sprawowanie tych czynności w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym otrzymują oni wynagrodzenie ustalone rozporządzeniem Wojewody.

Wojewoda ustali również rozporządzeniem wynagrodzenie sędziów niezawodowych.

Art. 2.

Wykonanie niniejszego rozporządzenie poruczа się Wojewodzie.

Art. 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w części górnośląskiej Województwa Śląskiego z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:
J. Rymer.

4.

(Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 129 z d. 17. 5. 1923 r.)

129.

Ustawa [3])

z dnia 9. maja 1923 roku

w przedmiocie zatwierdzenia rozporządzeń Wojewody z dnia 1. sierpnia 1922 roku odnoszących się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42 i nr. 24 poz. 82.)

Art. 1.

Zatwierdza się rozporządzenie z dnia 1. sierpnia 1922 roku w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (Dz. U. Śl. nr. 12, poz. 42) z następującemi zmianami:

---

[1]), [2]) Rozporządzenia powyższe zostały zatwierdzone ustawą z d. 9. 5. 1923 (Dz. U. Śl. Nr. 20, poz. 129 z 1923 r.); uwzględniono je w przedruku pod 1.

[3]) Ustawę tę uwzględniono w przedruku pod 1.

§ 1. W art. 1. cyt. rozporządzenia skreśla się słowo „cały".

§ 2. Do tegoż art. 1. dodaje się następujące ustępy:

Sprawy, dla których przepisy prawne części górnośląskiej Województwa nie przewidują wogóle postępowania sporno-administracyjnego, lecz jedynie postępowanie uchwałowe wyłącza się z właściwości Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. W sprawach tych rozstryga odtąd Rada Wojewódzka w postępowaniu uchwałowem.

O ile Rada Wojewódzka jest powołaną na mocy art. 27. ustawy z dnia 15. lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 73, poz. 497) do rozpatrywania danej sprawy także w instancji wyższej, uchyla się tenże środek prawny.

Sprawy rozstrzygane przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w postępowaniu uchwałowem, a następnie na wniosek stron w postępowaniu sporno-administracyjnem będą należały do kompetencji Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego aż do chwili uregulowania nowego toku instancji w odnośnych ustawach.

§ 3. Po ustępie 3. art. 3. cyt. rozporządzenia umieszcza się następujący ustęp:

W sprawach spornych pomiędzy związkami dla spraw ubogich wystarcza obecność przewodniczącego lub zastępcy przewodniczącego względnie innego sędziego zawodowego, oraz dwóch sędziów niezawodowych.

Art. 2.

Zatwierdza się rozporządzenie z dnia 19. września 1922 roku (Dz. U. Śl. Nr. 24, poz. 82) o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 roku (Dz. U. Śl. Nr. 12, poz. 42) w przedmiocie utworzenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Art. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczа się Wojewodzie.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek:
(—) **Wolny.**

5.

(Dz. U. Śl. Nr. 38, poz. 139 z d. 23. 12. 1922 r.)

139.

Rozporządzenie

z dnia 16. grudnia 1922 r.

w sprawie wynagrodzenia niezawodowych sędziów Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego oraz sędziów zwykłych sądów delegowanych do sprawowania funkcji sędziów zawodowych przy Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym.

W wykonaniu art. 1. ustępu 3. i 4. rozporządzenia z dnia 19. września 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 24, poz. 82) zarządza się co następuje:

Art. 1.

Sędziom niezawodowym Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego przyznaje się:

a) sędziom niezawodowym miejscowym za każdy dzień ich czynności w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym dzienne djety wynoszące jedną trzydziestą część pełnych miesięcznych poborów służbowych, obliczonych dla urzędnika samotnego według grupy XIII. stopnia trzeciego,

b) sędziom niezawodowym pozamiejscowym ponadto zwrot kosztów podróży według każdorazowo dla urzędników grupy trzynastej obowiązujących przepisów o kosztach podróży.

Art. 2.

Podstawą likwidacji djet będzie wykaz ilości dni, w których sędzia niezawodowy spełniał czynności przy Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym, sporządzony z końcem każdego miesiąca przez sekretarjat Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Podstawą likwidacji kosztów podróży będą rachunki kosztów podróży sporządzane przez sędziów niezawodowych, a przedkładane z końcem miesiąca sekretarjatowi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Art. 3.

Organem likwidacyjnym djety i koszta podróży jest prezydjalny oddział rachunkowy Województwa Śląskiego.

Art. 4.

Wypłatę kosztów podróży i djet należy uskutecznić raz na miesiąc i do dnia 8. miesiąca następującego po miesiącu, za który uskutecznia się wypłatę.

Art. 5.

Sędziowie sądów zwykłych, delegowani do sprawowania funkcji sędziów zawodowych przy Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym otrzymywać będą ryczałtowe wynagrodzenia w kwocie równającej się jednej piątej części pełnych miesięcznych poborów służbowych, obliczonych dla urzędnika samotnego według grupy trzynastej stopnia trzeciego.

Art. 6.

Wypłata wynagrodzenia sędziom delegowanym odbywa się według norm art. 3. i 4. niniejszego rozporządzenia.

Wojewoda Śląski:
(—) w. z. **Żurawski.**

6.

(Dz. Ust. Śl. Nr. 21, poz. 69 z 7. września 1922 r.)

Rozporządzenie

Wojewody Śląskiego

z dnia 6. września 1922 r.

w przedmiocie wykonania rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42).

Na mocy artykułu 26. Ustawy Konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73, poz. 497) oraz art. 6. rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42) postanawiam co następuje:

Art. 1.

We wszystkich ustawach i rozporządzeniach należy zastąpić słowo Wydział Obwodowy „Bizirksausschuss" słowem Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Art. 2.

We wszystkich ustawach i rozporządzeniach należy zastąpić słowo Rada Prowincjonalna „Provinzialrat" i Wydział Prowincjonalny „Provinzialausschuss" słowem Rada Wojewódzka.

Art. 3.

We wszystkich ustawach i rozporządzeniach należy zastąpić słowo Naczelny Prezes „Oberpräsident" oraz Prezes Rejencji „Regierungspräsident" słowem Wojewoda.

Wobec złączenia tych dwóch urzędów w osobie Wojewody, odpadają zażalenia przeciw decyzjom Prezesa Rejencji do Naczelnego Prezesa, przewidziane w niektórych obowiązujących dotąd przepisach prawnych.

Art. 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Wojewoda Śląski:

J. Rymer.

7.

Projekt rozporządzenia

Wojewody Śląskiego

z dnia . . . . . .

w przedmiocie wykonania rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922, (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42), zatwierdzonego ustawą z dnia 9. maja 1923 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 20, poz 129).

Na mocy artykułu 26 ustawy konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. zawierającej statut organiczny Województwa Śląskiego (Dz. Ust. Rz. P. z 1920 r. Nr. 73, poz. 497) oraz art. 6. rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42), zatwierdzonego ustawą z dnia 9. maja 1923 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 20, poz. 129), postanawiam co następuje:

Art. 1.

Artykuł 1. rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 6. września 1922 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 21, poz. 69) w przedmiocie wykonania rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42) otrzymuje następujące brzmienie:

„We wszystkich ustawach i rozporządzeniach należy zastąpić słowo „Wydział Obwodowy“ „Bezirksausschuss“ słowem „Wojewódzki Sąd Administracyjny“ lub „Rada Wojewódzka“ w myśl postanowień art. 1. rozporządzenia z dnia 1. sierpnia 1922 (Dz. Ust. Śl. Nr. 12, poz. 42) uzupełnionego art. 1. ustawy z dnia 9. maja 1923 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 20, poz. 129).

Art. 2.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, obowiązuje od dnia 17. maja 1923 r.

Wojewoda Śląski:

Część V.

Procedura sądów administracyjn.

w Województwie Śląskiem.

1.

Ustawa o ogólnym zarządzie kraju [1])

z dnia 30. lipca 1883 r. (Zbiór praw pr. str. 195)

Gesetz über die allgemeine Landesverwaltung.

Dritter Titel.

Verfahren.

I. Abschnitt.

Allgemeine Vorschriften.

§ 50.

Das Gesetz bestimmt, in welche Weise Verfügungen (Bescheide, Beschlüsse) in Verwaltungssachen angefochten werden können. Zur ersten Anfechtung dienen in der Regel die Beschwerde oder die Klage in Verwaltungsstreitverfahren.

---

[1]) Uwaga:

1.) W tekscie uwzględniono także t. zw. „Kriegsgesetz zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (Pr. G. S. str. 53)".

Patrz bliżej:

a.) Dodatek Nr. 3 do Gazety Urzędowej p. t. „Ustawa o daninach komunalnych" strona 52—56.

b.) Artykuł 35. ustęp ostatni ustawy z 3. VIIII. 1922 o Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

2.) W tekscie uwzględniono nowy tok instancji władz i sądów administracyjnych Województwa uregulowany ustawami i rozporządzeniami śląskiemi.

Do § 50.

Verfügung = zarządzenie; Bescheid = decyzja, odprawa, orzeczenie; Beschluss = uchwała; Verwaltungssachen = sprawy administracyjne; Anfechtung = zaczepienie; Beschwerde = zażalenie; Berufung = odwołanie; Revision = rewizja; Verwaltungsstreitverfahren = postępowanie sporno-administracyjne; Wiedereinsetzung in den vorigen Stand = przywrócenie do stanu pierwotnego; Wiederaufnahme des Verfahrens = wznowienie postępowania.

Die Beschwerde ist ausgeschlossen, soweit das Verwaltungsstreitverfahren zugelassen ist, vorbehaltlich abweichender besonderer Bestimmungen des Gesetzes.

Unberührt bleibt in allen Fällen die Befugnis der staatlichen Aufsichtsbehörden, innerhalb ihrer gesetzlichen Zuständigkeit Verfügungen und Anordnungen der nachgeordneten Behörden ausser Kraft zu setzen, oder diese Behörden mit Anweisungen zu versehen.

§ 51.

Wo die Gesetze für die Anbringung der Beschwerde gegen Beschlüsse des Wydział Powiatowy, (miejski), des Wojewódzki Sąd Administracyjny oder der Rada Wojewódzka, oder der Klage bezw. des Antrages auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren eine andere als eine zweiwöchentliche Frist vorschreiben, beträgt die Frist fortan zwei Wochen. Das gleiche gilt von den im § 11 des Gesetzes vom 14. August 1876, betreffend die Verwaltung der den Gemeinden und öffentlichen Anstalten gehörigen Holzungen in den Provinzen Preussen, Brandenburg, Pommern, Posen, Schlesien und Sachsen (Ges.-Samml. S. 373) und im § 91 des Gesetzes vom 1. April 1879, betreffend die Bildung von Wassergenossenschaften (Gesetz.-Samml. S. 297)[1]), vorgeschriebenen Fristen.

§ 52.

Die Fristen für die Anbringung der Beschwerde und der Klage bezw. des Antrages auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren, sowie alle Fristen im Verwaltungsstreitverfahren sind präklusivisch und beginnen, sofern nicht die Gesetze anderes vorschreiben, mit der Zustellung. Für die Berechnung der Fristen sind die bürgerlichen Processgestze[1]) massgebend.

Bezüglich der Beschwerde kann die angerufene Behörde in Fällen unverschuldeter Fristversäumung Wiedereinsetzung in den vorigen Stand gewähren.

Für eine im Verwaltungsstreitverfahren zu gewährende Wiedereinsetzung in den vorigen Stand sind lediglich die für das Verwaltungsstreitverfahren besonders getroffenen Bestimmungen massgebend (§ 112).

Do § 51.

[1]) u .zniesienia. Patrz § 399 punkt 11. Pr. Wassergesetz vom 7. April 1913 (G. S. 53).

Do § 52.

[1]) patrz §§ 221—222 niem. proc. cyw. (Z. P. O.)
§§ 186—193 niem. ust. cyw. (B. G.)

§ 53.

Die Anbringung der Beschwerde, sowie der Klage bezw. des Antrages auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren hat, sofern nicht die Gesetze anders vorschreiben, aufschiebende Wirkung. Verfügungen, Bescheide und Beschlüsse können jedoch, auch wenn dieselben mit der Beschwerde oder mit der Klage bezw. dem Antrag auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren angefochten sind, zur Ausführung gebracht werden, sofern letztere nach dem Ermessen der Behörde ohne Nachteil für das Gemeinwesen nicht ausgesetzt bleiben kann, vorbehaltlich der Bestimmung im § 133 Absatz 3 dieses Gesetzes.

§ 54.

Das Verfahren des Wydział Powiatowy (Miejski) und des Wojewódzki Sąd Administracyjny in Angelegenheiten der allgemeinen Landesverwaltung ist entweder das Verwaltungsstreitverfahren oder das Beschlussverfahren[1]).

Das Verwaltungsstreitverfahren tritt in allen Angelegenheiten ein, in welchen die Gesetze von der Entscheidung in streitigen Verwaltungssachen oder von der Erledigung der Angelegenheit im Streitverfahren oder durch Endurteil oder von der Klage bei dem Wydział Powiatowy, dem Wojewódzki Sąd Administracyjny oder einem Verwaltungsgerichte sprechen, und wo sonst dieses Verfahren gesetzlich vorgeschrieben ist.

In allen anderen Angelegenheiten ist das Verfahren des Wydział Powiatowy (Miejski) und des Wojewódzki Sąd Administracyjny das Beschlussverfahren.

Der Najwyższy Trybunał Administracyjny verfährt nur im Verwaltungsstreitverfahren; die Rada Wojewódzka nur im Beschlussverfahren.

§ 55.

Der Vorsitzende des Wydział Powiatowy (Miejski), des Wojewódzki Sąd Administracyjny und der Rada Wojewódzka beruft das Kollegium, leitet und beaufsichtigt den Geschäftsgang und sorgt für die prompte Erledigung der Geschäfte. Er bereitet die Beschlüsse der Behörde vor und trägt für deren Ausführung Sorge. Er vertritt die Behörde nach aussen, verhandelt namens derselben mit anderen Behörden und mit Privatpersonen, führt den Schriftwechsel und zeichnet alle Schriftstücke namens der Behörden.

§ 56.

Soweit Geschäftsgang und Verfahren des Wydział Powiatowy (Miejski), des Wojewódzki Sąd Administracyjny und der Rada Wojewódzka nicht durch die nachstehenden oder durch besondere ge-

setzliche Bestimmungen geregelt sind, werden dieselben durch Regulative geordnet, [welche der Minister des Innern erlässt.]

§ 57.

Die örtliche Zuständigkeit für das Verwaltungsstreit- und Befahren oder das Beschlussverfahren.

Zuständig in erster Instanz ist:

1. in Angelegenheiten, welche sich auf Grundstücke beziehen, die Behörden der belegenen Sache;
2. in allen sonstigen Fällen die Behörde desjenigen Bezirks (Kreis, Wojewodschaft), in welchem die Person wohnt oder die Korporation bezw. öffentliche Behörde ihren Sitz hat, welche im Verwaltungsstreitverfahren in Anspruch genommen wird oder auf deren Angelegenheit sich die Beschlussfassung bezieht. Wenn die Korporation oder öffentliche Behörde ihren Sitz ausserhalb ihres räumlichen Bezirks hat, ist diejenige Behörde zuständig, welcher dieser Bezirk angehört.

§ 58.

Sind die Grundstücke in mehreren Bezirken belegen, oder ist es zweifelhaft, zu welchem Bezirke sie gehören, so wird die zuständige Behörde

1. für das Verwaltungsstreitverfahren durch den Wojewódzki Sąd Administracyjny und, wenn die Grundstücke in verschiedenen Wojewodschaften liegen, durch den Najwyższy Trybunał Administracyjny in Warszawa,
2. für das Beschlussverfahren durch den Wojewoden oder den Minister des Innern, je nachdem die betreffenden Bezirke derselben Wojewodschaft oder verschiedenen Wojewodschaften angehören,

endgültig bestimmt.

Dasselbe findet statt, wenn die Personen oder Korporationen, deren Angelegenheit den Gegenstand der Entscheidung oder Beschlussfassung bildet, in mehreren Bezirken wohnen oder ihren Sitz haben.

§ 59.

Ist bei einer Angelegenheit, welche zur Zuständigkeit des Wydział Powiatowy (Miejski) gehört, die betreffende Kreiskorporation (Stadtgemeinde) als solche beteiligt, so wird

---

Do § 56.

Zdanie w klamrze bezpodstawne ze względu na Art. 14 i 39 ustawy konst. z 15. lipca 1920 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 73; poz. 497).

1. für das Verwaltungsstreitverfahren von dem Wojewódzki Sąd Administracyjny und, wenn ein Stadtkreis beteiligt ist, von dem Najwyższy Trybunał Administracyjny,

2. für das Beschlussverfahren von dem Wojewoda, ein anderer Wydział Powiatowy lub miejski mit der Entscheidung oder Beschlussfassung beauftragt.

§ 60.

Die Vollstreckung im Verwaltungsstreitverfahren und im Beschlussverfahren erfolgt im Wege des Verwaltungszwangsverfahrens. Die Vollstreckung wird namens der Behörde, welche in der ersten Instanz entschieden beziehungsweise beschlossen hatte, von deren Vorsitzenden verfügt. Ueber Beschwerden gegen die Verfügungen des Vorsitzenden entscheidet die Behörde. Gegen die Entscheidung der Behörde findet innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an die im Instanzenzuge zunächst höhere Behörde statt.

Die Entscheidung des letzteren ist endgültig.

II. Abschnitt.

Verwaltungsstreitverfahren.

1. Von der Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen.

§ 61.

Die Bestimmungen der bürgerlichen Prozessgesetze über Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen finden für das Verwaltungsstreitverfahren sinngemäss Anwendung.

Aus der innerhalb seiner Zuständigkeit geübten amtlichen Tätigkeit des Starosta beziehungsweise des Wojewoda darf kein Grund zur Ablehnung desselben wegen Besorgnis der Befangenheit entnommen werden.

§ 62.

Ueber das Ablehnungsgesuch beschliesst das Gericht, welchem der Abgelehnte angehört, und wenn der Vorsitzende des Wydział Powiatowy (Miejski) oder Wojewódzki Sąd Administracyjny abgelehnt werden soll, das nächste höhere Gericht.

Der Beschluss, durch welchen das Gesuch für begründet erklärt wird, ist endgültig. Wird das Gesuch für unbegründet erklärt, so steht der mit derselben zurückgewiesenen Partei innerhalb zwei

---

Do § 61.

patrz §§ 41—49 niem. proc. cyw. (Z. P. O.)

Wochen die Beschwerde an das im Instanzenzuge zunächst höhere Gericht zu. Das letztere entscheidet endgültig. Die Verhandlung über die Ablehnung erfolgt in nicht öffentlicher Sitzung.

Das im Instanzenzuge zunächst vorgesetzte Gericht entscheidet desgleichen endgültig und bestimmt das zuständige Gericht, wenn das Gericht, dem das ausgeschlossene oder abgelehnte Mitglied angehört, bei dessen Ausscheiden beschlussunfähig wird.

2. Von dem Verfahren in erster Instanz.

§ 63.

Die Klage ist bei dem zuständigen Gericht schriftlich einzureichen. Die Klage beim Wydział Powiatowy kann zu Protokoll erklärt werden. In der Klage ist ein bestimmter Antrag zu stellen, und sind die Person des Beklagten, der Gegenstand des Anspruchs, sowie die den Antrag begründeten Tatsachen genau zu bezeichnen.

§ 64.

Stellt sich der erhobene Anspruch sofort als rechtlich unzulässig oder unbegründet heraus, so kann die Klage ohne weiteres durch einen mit Gründen versehenen Bescheid zurückgewiesen werden.

Scheint der erhobene Anspruch dagegen rechtlich begründet, so kann dem Beklagten ohne weiteres durch einen mit Gründen versehenen Bescheid die Klaglosstellung des Klägers aufgegeben werden.

[Namens des Wydział Powiatowy steht auch dem Vorsitzenden desselben, namens des Wojewódzki Sąd Administracyjny auch dem Vorsitzenden im Einverständnis mit den ernannten Mitgliedern der Erlass eines solchen Bescheides zu.]

Namens des Wydział Powiatowy und namens des Wojewódzki Sąd Administracyjny steht auch dem Vorsitzenden der Erlass eines solchen Bescheides zu."

In dem Bescheide ist den Parteien zu eröffnen, dass sie befugt seien, innerhalb zwei Wochen, vom Tage der Zustellung ab, entweder die Anberaumung der mündlichen Verhandlung zu beantragen oder dasjenige Rechtsmittel einzulegen, welches zulässig wäre, wenn der Bescheid als Entscheidung des Kollegiums ergangen wäre.

Wird mündliche Verhandlung beantragt, so muss dieselbe zunächst stattfinden.

Hat einer der Beteiligten mündliche Verhandlung beantragt, ein anderer das Rechtsmittel eingelegt, so wird nur dem Antrag auf mündliche Verhandlung stattgegeben.

Do § 64.

Ustęp trzeci w brzmieniu ustawy z 13. maja 1918 (punkt 3.) (G. S. str. 59).

Wird weder mündliche Verhandlung beantragt, noch das Rechtsmittel eingelegt, so gilt der Bescheid als endgültiges Urteil.

§ 65.

Wird ein Bescheid nach den Bestimmungen des § 64 nicht erlassen, so ist die Klage dem Beklagten mit der Aufforderung zuzufertigen, seine Gegenerklärung innerhalb einer bestimmten, von einer bis zu vier Wochen zu bemessenden Frist schriftlich einzureichen. Wenn das Verfahren bei dem Wydział Powiatowy anhängig ist, so kann die Gegenerklärung auch zu Protokoll erklärt werden.

Die Frist kann in nicht schleunigen Sachen der Regel nach nicht über zwei Wochen verlängert werden. Die Gegenerklärung des Beklagten wird dem Kläger zugefertigt.

§ 66.

Allen Schriftstücken sind die als Beweismittel in Bezug genommenen Urkunden im Original oder in Abschrift beizufügen. Von allen Schriftstücken und deren Anlagen sind Duplikate einzureichen.

Das Gericht kann geeignetenfalls gestatten, dass statt der Einreichung von Duplikaten die Anlagen selbst zur Einsicht der Beteiligten in seinem Geschäftslokale offen gelegt werden.

§ 67.

[Ist weder vom Kläger noch vom Beklagten die Anberaumung der mündlichen Verhandlung ausdrücklich verlangt, so kann das Gericht auch ohne solche Verhandlung schon auf Grund der Erklärung der Parteien seine Entscheidung in der Form eines mit Gründen versehenen Bescheides fällen. Dabei gelten die Bestimmungen der Absätze 4 bis 7 § 64.]

Erscheint durch die Erklärung der Parteien das Sach- und Rechtsverhältnis genügend geklärt, so kann auf Grund dieser Erklärungen das Gericht oder namens desselben der Vorsitzende auch ohne mündliche Verhandlung seine Entscheidung in der Form eines mit Gründen versehenen Bescheids fällen. Dabei gelten die Bestimmungen des § 64.

Art. 68.

Hat dagegen auch nur eine Partei die Anberaumung der mündlichen Verhandlung gefordert oder erachtet das Gericht eine solche für erforderlich, so werden die Parteien zur mündlichen Ver-

---

Do § 67.

W brzmieniu ustawy z 13. maja 1918 (punkt 4.) (G. S. str. 59).

handlung unter der Verwarnung geladen, dass beim Ausbleiben nach Lage der Verhandlungen werde entschieden werden.

Das Gericht kann zur Aufklärung des Sachverhältnisses das persönliche Erscheinen einer Partei anordnen.

Den Parteien steht es frei, ihre Erklärungen auch ohne dazu besonders aufgefordert zu sein, vor dem Termine schriftlich einzureichen und zu ergänzen. Das Duplikat solcher Erklärungen ist der Gegenpartei zuzufertigen. Kann dies nicht mehr vor dem Termine zur mündlichen Verhandlung bewirkt werden, so ist der wesentliche Inhalt der Erklärungen in dieser Verhandlung mitzuteilen.

§ 69.

Wo die Gesetze zur Einleitung des Verwaltungsstreitverfahrens statt der Klage den Antrag auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren geben, erfolgt auf den Antrag ohne weiteres die Vorladung der Parteien zur mündlichen Verhandlung.

Der Antrag muss alles enthalten, was nach § 63 für den Klageantrag erfordert wird, soweit dasselbe nicht aus Vorverhandlungen bei der Behörde sich ergibt.

§ 70.

Das Gericht kann auf Antrag oder von Amts wegen die Beiladung Dritter, deren Interesse durch die zu erlassende Entscheidung berührt wird, verfügen. Die Entscheidung ist in diesem Falle auch den Beigeladenen gegenüber gültig.

§ 71.

In der mündlichen Verhandlung sind die Parteien oder ihre mit Vollmacht versehenen Vertreter zu hören.

Dieselben können ihre tatsächlichen oder rechtlichen Anführungen ergänzen oder berichtigen und die Klage abändern, insofern durch die Abänderung nach dem Ermessen des Gerichts das Verteidigungsrecht der Gegenpartei nicht geschmälert oder eine erhebliche Verzögerung des Verfahrens nicht herbeigeführt wird. Sie haben sämtliche Beweismittel anzugeben und, soweit dies nicht bereits geschehen, die schriftlichen ihnen zu Gebote stehenden Beweismittel vorzulegen; auch können von ihnen Zeugen zur Vernehmung vorgeführt werden.

Der Vorsitzende des Gerichts hat dahin zu wirken, dass der Sachverhalt vollständig aufgeklärt und die sachdienlichen Anträge von den Parteien gestellt werden.

Er kann einem Mitgliede des Gerichts gestatten, das Fragerecht auszuüben.

Eine Frage ist zu stellen, wenn das Gericht diese für angemessen erachtet.

§ 72.

Die mündliche Verhandlung erfolgt in öffentlicher Sitzung des Gerichts.

Die Oeffentlichkeit kann durch einen öffentlich zu verkündenden Beschluss ausgeschlossen werden, wenn das Gericht dies aus Gründen des öffentlichen Wohls oder der Sittlichkeit für angemessen erachtet.

Der Vorsitzende kann aus der öffentlichen Sitzung jeden Zuhörer entfernen lassen, der Zeichen des Beifalls oder Missfallens gibt oder Störung irgend einer Art verursacht.

Parteien, Zeugen, Sachverständige, welche den zur Aufrechterhaltung der Ordnung erlassenen Befehlen des Vorsitzenden nicht gehorchen, können auf Beschluss des Gerichts aus dem Sitzungszimmer entfernt werden. Gegen die bei der Verhandlung beteiligten Personen wird sodann in gleicher Weise verfahren, wie wenn sie sich freiwillig entfernt hätten.

§ 73.

Die Parteien sind in der Wahl der von ihnen zu bestellenden Bevollmächtigten nicht beschränkt.

Das Gericht kann Vertreter, welche ohne Rechtsanwälte zu sein, die Vertretung vor dem Gericht geschäftsmäsisg betreiben, zurückweisen. Eine Anfechtung dieser Anordnung findet nicht statt.

Gemeindevorsteher, welche als solche legitimiert sind, bedürfen zur Vertretung ihrer Gemeinden einer besonderen Vollmacht nicht.

§ 74.

Liegt einer öffentlichen Behörde als Partei die Wahrnehmung des öffentlichen Interesses ob, so kann auf deren Antrag der Wojewoda für die mündliche Verhandlung vor dem Wojewódzki Sąd Administracyjny, und der Ressortminister für die mündliche Verhandlung vor dem Najwyższy Trybunał Administracyjny, einen Kommissar zur Vertretung der Behörde bestellen.

Der Wojewoda beziehungsweise der Ressortminister kann in geeigneten Fällen auch ohne Antrag einer Partei einen besonderen Kommissar zur Wahrnehmung des öffentlichen Interesses für die mündliche Verhandlung bestellen. Der Kommissar ist vor Erlass des Endurteils mit seinen Ausführungen und Anträgen zu hören, zur Einlegung von Rechtsmitteln aber nicht befugt.

Der Vorsitzende des Wydział Powiatowy (miejski) beziehungsweise des Wojewódzki Sąd Administracyjny und der Ressortminister hat behufs der erforderlichen Wahrnehmung des öffentlichen Interesses einen Kommissar zu bestellen, wenn das Gesetz die öffentliche Behörde, welche die Rolle des Klägers oder des Beklagten wahrzunhmen hat, nicht bezeichnet.

§ 75.

[Die mündliche Verhandlung erfolgt unter Zuziehung eines vereidigten Protokollführers].

Ueber die mündliche Verhandlung ist entweder von einem vereidigten Protokollführer oder einem Mitgliede des Gerichtshofs eine Niederschrift zu verfassen. Das Protokoll muss die wesentlichen Hergänge der Verhandlung enthalten. Dasselbe wird von dem Vorsitzenden und dem Protokollführer unterzeichnet.

§ 76.

[Das Gericht ist befugt — geeignetenfalls schon vor Anberaumung der mündlichen Verhandlung — Untersuchungen an Ort und Stelle zu veranlassen, Zeugen und Sachverständige zu laden und eidlich zu vernehmen, überhaupt den angetretetenen oder nach dem Ermessen des Gerichts erforderlichen Beweis in vollem Umfange zu erheben.]

Das Gericht oder namens desselben der Vorsitzende ist befugt, geeignetenfalls schon vor Anberaumung der mündlichen Verhandlung Untersuchungen an Ort und Stelle zu veranlassen, Zeugen und Sachverständige zu laden und eidlich zu vernehmen, überhaupt den angetretenen oder für erforderlich erachteten Beweis in vollem Umfange zu erheben.

§ 77.

Das Gericht kann die Beweiserhebung durch eines seiner Mitglieder erforderlichenfalls durch eine zu dem Ende zu ersuchende sonstige Behörde bewirken lassen. Es kann verordnen, dass die Beweiserhebung in der mündlichen Verhandlung stattfinden soll.

Die Beweisverhandlungen sind unter Zuziehung eines vereidigten oder von der betreffenden Behörde durch Handschlag zu verpflichtenden Protokollführers aufzunehmen; die Parteien sind zu demselben zu laden.

§ 78.

Hinsichtlich der Verpflichtung, sich als Zeuge oder Sachverständiger vernehmen zu lassen, sowie hinsichtlich der im Falle des Ungehorsams zu verhängenden Strafe kommen die Bestimmungen der bürgerlichen Prozessgesetze mit der Massgabe zur Anwendung, dass im Falle des Ungehorsams die zu erkennende Geld-

---

Do § 75.

Zdanie pierwsze w brzmieniu ustawy z 13. maja 1918 (ustęp 5.) (G. S. str. 59).

Do § 76.

W brzmieniu ustawy z 13. maja 1918 (ustęp 6.) (G. S. str. 59).

Do § 78.

patrz §§ 380—387, 390, 408 i 409 niem. proc. cyw. (Z. P. O.).

busse den Betrag von Einhundertfünfzig Mark nicht übersteigen darf.

Gegen die eine Strafe oder die Nichtverpflichtung des Zeugen oder Sachverständigen aussprechende Entscheidung steht dem Beteiligten innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an das im Instanzenzuge zunächst vorgesetzte Gericht, gegen die in zweiter Instanz ergangene Entscheidung des Wojewódzki Sąd Administracyjny die weitere Beschwerde an den Najwyższy Trybunał Administracyjny.

§ 79.

Das Gericht hat nach seiner freien, aus dem ganzen Inbegriffe der Verhandlungen und Beweise geschöpften Ueberzeugung zu entscheiden. Beim Ausbleiben der betreffenden Partei oder in Ermangelung einer Erklärung derselben können die von der Gegenpartei vorgebrachten Tatsachen für zugestanden erachtet werden. Die Entscheidungen dürfen nur die zum Streitverfahren vorgeladenen Parteien und die in demselben erhobenen Ansprüche betreffen.

§ 80.

Die Entscheidung kann ohne vorgängige Anberaumung einer mündlichen Verhandlung erlassen werden, wenn beide Teile auf eine solche ausdrücklich verzichtet haben.

§ 81.

Die Verkündigung der Entscheidung erfolgt der Regel nach in öffentlicher Sitzung des Gerichts. Eine mit Gründen versehene Ausfertigung der Entscheidung ist den Parteien und, sofern ein besonderer Kommissar zur Wahrnehmung des öffentlichen Interesses bestellt war (§ 74 Abs. 2), gleichzeitig auch diesem zuzustellen. Die Zustellung genügt, wenn die Verkündigung in öffentlicher Sitzung nicht erfolgt ist.

§ 82.

Gegen die in streitigen Verwaltungssachen ergangenen Endurteile der Wydziały Powiatowe und gegen die Bescheide in den Fällen der §§ 64 und 67 steht, soweit nicht gemäss besonderer gesetzlicher Vorschrift diese Urteile endgültig oder die gegen dieselben stattfindenden Rechtsmittel in abweichender Weise geregelt sind, den Parteien und aus Gründen des öffentlichen Interesses dem Vorsitzenden des Wydział Powiatowy die Berufung an den Wojewódzki Sąd Administracyjny zu.

3. Von dem Verfahren in den weiteren Instanzen und von der Wiederaufnahme des Verfahrens.

Will der Vorsitzende des Wydział Powiatowy gegen eine Entscheidung des letzteren die Berufung einlegen, so hat er dies so-

fort zu erklären. Die Verkündigung der Entscheidung bleibt in diesem Falle einstweilen, jedoch längstens drei Tage ausgesetzt. Sie erfolgt mit der Eröffnung, dass im öffentlichen Interesse die Berufung eingelegt worden sei. Ist die Verkündigung ohne diese Eröffnung erfolgt, so findet die Berufung im öffentlichen Interesse nicht mehr statt. Die Gründe der Berufung sind den Parteien zur schriftlichen Erklärung innerhalb der im § 86 gedachten Frist mitzuteilen. Nach Ablauf dieser Frist sind die Verhandlungen dem Wojewódzki Sąd Administracyjny einzureichen und die Parteien hiervon zu benachrichtigen.

§ 83.

Gegen die in streitigen Verwaltungssachen in erster Instanz ergangenen Endurteile des Wojewódzki Sąd Administracyjny und gegen die Bescheide in den Fällen der §§ 64 und 67 steht, soweit nicht gemäss besonderer gesetzlicher Vorschrift diese Urteile endgültig oder die gegen dieselben stattfindenden Rechtsmittel in abweichender Weise geregelt sind, den Parteien und aus Gründen des öffentlichen Interesses dem Vorsitzenden des Wojewódzki Sąd Administracyjny die Berufung an den Najwyższy Trybunał Administracyjny zu.

Das Recht der Berufung des Vorsitzenden findet in Formen statt, welche in § 82 Absatz 2 vorgeschrieben sind.

§ 84.

Die Vertretung der aus Gründen des öffentlichen Interesses von dem Vorsitzenden des Wydział Powiatowy oder des Wojewódzki Sąd Administracyjny eingelegten Berufung erfolgt vor dem Wojewódzki Sąd Administracyjny, durch den vom Wojewoda, vor dem Najwyższy Trybunał Administracyjny, durch den von dem Ressortminister zu bestellenden Kommissar.

§ 85.

Die Frist zur Einlegung der Berufung beträgt vorbehaltlich der Bestimmungen der §§ 82 Absatz 2, § 83 Absatz 2 und 157 dieses Gesetzes zwei Wochen.

§ 86.

Innerhalb der im § 85 gedachten Frist ist, bei Verlust des Rechtsmittels, die Berufung bei dem Gerichte, gegen dessen Entscheidung dieselbe gerichtet ist, schriftlich anzumelden oder zu rechtfertigen.

Das Gericht prüft, ob die Anmeldung rechtzeitig erfolgt ist. Ist dies der Fall, so wird die Berufungsschrift mit ihren Anlagen

der Gegenpartei zur schriftlichen Gegenerklärung innerhalb einer bestimmten, von einer bis zu vier Wochen zu bemessenden Frist zugefertigt. Zur Rechtfertigung der Berufung, sowie zur Gegenerklärung kann in nicht schleunigen Sachen eine angemessene, der Regel nach nicht über zwei Wochen zu erstreckende Nachfrist gewährt werden.

Ist die Frist versäumt, so ist die Berufung ohne weiteres durch einen mit Gründen versehenen Bescheid zurückzuweisen. Namens des Wydział Powiatowy steht auch dem Vorsitzenden, namens des Wojewódzki Sąd Administracyjny steht auch dem Vorsitzenden im Einverständnis mit den ernannten Mitgliedern der Erlass eines solchen Bescheides zu. In demselben ist dem Berufungskläger zu eröffnen, dass ihm innerhalb zwei Wochen vom Tage der Zustellung ab die Beschwerde an das Berufungsgericht zustehe, widrigenfalls es bei dem Bescheide verbleibe.

§ 87.

Der Berufungsbeklagte kann sich der Berufung anschliessen, selbst wenn die Berufungsfrist verstrichen ist.

§ 88.

Nach Ablauf der Frist sind die Verhandlungen dem Berufungsgerichte einzureichen. Die Parteien sind hiervon unter abschriftlicher Mitteilung der eingegangenen Gegenerklärungen zu benachrichtigen.

§ 89.

Bezüglich der von einer Partei eingelegten Berufung findet die Bestimmung des § 67 für das Berufungsgericht entsprechende Anwendung mit der Massgabe, dass gegen den Bescheid nur der Antrag auf mündliche Verhandlung zulässig ist.

Die Abänderung der durch Berufung angefochtenen Entscheidung findet nur nach vorgängiger Anberaumung der mündlichen Verhandlung statt.

§ 90.

Die Ladung der Parteien zur mündlichen Verhandlung erfolgt unter der Verwarnung, dass beim Ausbleiben nach Lage der Verhandlungen werde entschieden werden. In gleicher Weise erfolgt in den Fällen der Berufung aus Gründen des öffentlichen Interesses die Ladung des zur Vertretung desselben bestellten Kommissars.

Das Gericht kann zur Aufklärung des Sachverhältnisses das persönliche Erscheinen einer Partei anordnen.

§ 91.

Ist die Berufung von dem Vorsitzenden des Wydział Powiatowy oder des Wojewódzki Sąd Administracyjny aus Gründen des

öffentlichen Interesses eingelegt, so entscheidet das Berufungsgericht zunächst über die Vorfrage, ob das öffentliche Interesse für beteiligt zu erachten ist. Wird die Vorfrage verneint, so weist das Berufungsgericht, ohne im übrigen in die Sache selbst einzutreten, die Berufung als unstatthaft zurück.

§ 92.

Die §§ 66, 70, 71 — mit Ausschluss der Bestimmungen über die Abänderung der Klage — §§ 72 bis 81 sind auch für das Verfahren in der Berufungsinstanz massgebend.

Die Zufertigung der Entscheidung erfolgt durch Vermittelung desjenigen Gerichts, gegen dessen Entscheidung die Berufung eingelegt worden war.

§ 93.

Gegen die vom Wojewódzki Sąd Administracyjny in zweiter Instanz erlassenen Endurteile steht, soweit nicht gemäss besonderer gesetzlicher Vorschrift diese Urteile endgültig oder die gegen dieselben stattfindenden Rechtsmittel in abweichender Weise geregelt sind, den Parteien das Rechtsmittel der Revision an den Najwyższy Trybunał Administracyjny zu.

In Streitigkeiten über Geldleistungen, die für Zwecke der Gemeinden und anderer öffentlich-rechtlicher Körperschaften oder Verbände entweder in der Form von Zuschlägen zu staatlichen oder staatlich veranlagten Steuern oder auf Grund besonderer Steuerordnungen, Abgabentarife, Gebührentaxen, Statuten u. sonstiger eine Heranziehung allgemeiner Art in sich schliessender Gesetze, Observanzen oder Beschlüsse angefordert werden, ist die Zulässigkeit der Revision durch einen 100 Mark übersteigenden Beschwerdegegenstand bedingt.

Die Beschränkung des Abs. 2 findet auf die Revision des Vorsitzenden keine Anwendung.

Soweit das Rechtsmittel der Revision überhaupt zugelassen ist, steht dasselbe aus Gründen des öffentlichen Interesses auch dem Vorsitzenden des Wojewódzki Sąd Administracyjny zu.

§ 94.

Die Revision kann nur darauf gestützt werden:

1. dass die angefochtene Entscheidung auf der Nichtanwendung oder auf der unrichtigen Anwendung des bestehenden Rechts, insbesondere auch der von den Behörden innerhalb ihrer Zuständigkeit erlassenen Verordnungen beruhe;
2. dass das Verfahren an wesentlichen Mängeln leide.

Do § 93.

Ustęp trzeci umieściła ustawa z 13. maja 1918 (G. S. str. 59).

§ 95.

Die Bestimmungen des §§ 66, des § 71 — mit Ausschluss der Bestimmungen über die Abänderung der Klage — sowie der §§ 72 bis 75, 80 und 81, 82 Absatz 2, 84 bis 90 sind auch für die Frist zur Einlegung und Rechtfertigung der Revision, sowie für das Verfahren in der Revisionsinstanz massgebend.

Die Anmeldung und Rechtfertigung der Revision hat bei demjenigen Gerichte zu erfolgen, welches in erster Instanz entschieden hat.

§ 96.

In der Revisionsschrift ist anzugeben, worin die behauptete Nichtanwendung oder unrichtige Anwendung des bestehenden Rechts oder worin die behaupteten Mängel des Verfahrens gefunden werden.

§ 97.

Der Najwyższy Trybunał Administracyjny ist bei seiner Entscheidung an diejenigen Gründe nicht gebunden, welche zur Rechtfertigung der gestellten Anträge geltend gemacht worden sind.

§ 98.

Erachtet der Najwyższy Trybunał Administracyjny die Revision für begründet, so hebt er die angefochtene Entscheidung auf und entscheidet in der Sache selbst, wenn diese spruchreif erscheint. Die Zufertigung der Entscheidung erfolgt durch Vermittelung desjenigen Gerichts, welches in erster Instanz entschieden hat.

§ 99.

Ist die Sache nicht spruchreif, so weist der Najwyższy Trybunał Administracyjny dieselbe zur anderweitigen Entscheidung an die dazu nach der Sachlage geeignete Instanz zurück und verordnet die Wiederholung oder Ergänzung des Verfahrens, soweit es nach seinem Ermessen mit einem wesentlichen Mangel behaftet ist.

§ 100.

Gegen die im Verwaltungsstreitverfahren ergangenen, rechtskräftig gewordenen Endurteile, findet die Klage auf Wiederaufnahme des Verfahrens unter denselben Voraussetzungen, in demselben Umfange und innerhalb derselben Fristen statt, wie nach bürgerlichen Prozessgesetzen die Nichtigkeitsklage beziehungsweise

---

Do § 100.

patrz §§ 578—583 i 586 niem. proc. cyw. (Z. P. O.)

die Restitutionsklage. Zuständig ist ausschliesslich der Najwyższy Trybunał Administracyjny. Erachtet der Najwyższy Trybunał Administracyjny die Klage für begründet, so hebt er die angefochtene Entscheidung auf, verweist die Sache zur anderweitigen Entscheidung an die dazu nach der Sachlage geeignete Instanz und verordnet die Wiederholung oder Ergänzung des Verfahrens, soweit dasselbe von dem Anfechtungsgrunde betroffen wird.

§ 101.

Das Gericht, an welches die Sache in den Fällen der §§ 99, 100 gewiesen wird, hat bei dem weiteren Verfahren und bei der von ihm anderweitig zu treffenden Entscheidung die in dem Aufhebungsbeschlusse des Najwyższy Trybunał Administracyjny aufgestellten Grundsätze, sowie in den Fällen des § 100 die dem Aufhebungsbeschlusse zugrunde gelegten tatsächlichen Feststellungen als massgebend zu betrachten.

4. Von den Kosten des Verwaltungsstreitverfahrens.

§ 102.

Das Verwaltungsstreitverfahren ist stempelfrei.

§ 103.

Dem unterliegenden Teile sind die Kosten und die baren Auslagen des Verfahrens, sowie die erforderlichen baren Auslagen des obsiegenden Teils zur Last zu legen. Die Gebühren eines Rechtsanwalts des obsiegenden Teils hat der unterliegende Teil nur insoweit zu erstatten, als dieselben für Wahrnehmung der mündlichen Verhandlung vor dem Wojewódzki Sąd Administracyjny oder dem Najwyższy Trybunał Administracyjny zu zahlen sind. An baren Auslagen für die persönliche Wahrnehmung der mündlichen Verhandlung vor dem Wojewódzki Sąd Administracyjny und dem Najwyższy Trybunał Administracyjny kann die obsiegende Partei nicht mehr in Anspruch nehmen, als die gesetzlichen Gebühren eines sie vertretenden Rechtsanwalts betragen haben würden, es sei denn, dass ihr persönliches Erscheinen von dem Gerichte angeordnet war.

Im Endurteile ist der Wert des Streitobjektes festzusetzen.

Die Gebühren der Rechtsanwälte bestimmen sich nach den für dieselben bei den ordentlichen Gerichten geltenden Vorschriften.

§ 104.

Die Kosten und baren Auslagen bleiben dem obsiegenden Teile zur Last, soweit sie durch sein eigenes Verschulden entstanden sind.

§ 105.

Die Entscheidung über den Kostenpunkt (§§ 103, 104) kann nur gleichzeitig mit der Entscheidung in der Hauptsache durch Berufung oder Revision angefochten werden.

§ 106.

An Kosten kommt ein Pauschquantum zur Hebung, welches im Höchstbetrage bei dem Wydział Powiatowy und bei dem Wojewódzki Sąd Administracyjny sechzig Mark, bei dem Najwyższy Trybunał Administracyjny einhundertfünfzig Mark nicht übersteigen darf. Für die Gebühren der Zeugen und Sachverständigen gelten die in Zivilprozessen zur Anwendung kommenden Vorschriften, für die Berechnung des Pauschquantums kann von den Ministern der Finanzen und des Innern ein Tarif aufgestellt werden.

§ 107.

Die Erhebung des Pauschquantums findet nicht statt:

1. wenn der unterliegende Teil eine öffentliche Behörde ist, insoweit die angefochtene Verfügung oder Entscheidung

---

Do § 106.

PROJEKT USTAWY

z dnia . . . . . .

w przedmiocie zmiany ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30. lipca 1883. (Zbiór praw pruskich strona 195).

uchwalony przez Radę Wojewódzką.

Art. 1.

§ 106 powyższej ustawy otrzymuje następujące brzmienie:

„Tytułem kosztów w postępowaniu sporno-administracyjnem przed Wydziałem Powiatowym i Wojewódzkim Sądem Administracyjnym pobiera się ryczałt, którego wysokość ustali Rada Wojewódzka osobnem rozporządzeniem".

Art. 2.

Za § 106 wstawia się następujący § 106 a:

Wartość przedmiotu sporu ustala Sąd według swobodnej oceny bez względu na wniosek stron.

Art. 3.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Radzie Wojewódzkiej.

Art. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

Do § 107.

Vld. [1]) § 98 des Deut. Gerichtskostenges.

[2]) K. Vdg. vom 24. XII. 1883.

[3]) § 8 Preuss. Gerichtskostengesetz.

derselben nicht lediglich die Wahrung der Haushaltsinteressen eines von der Behörde vertretenen Kommunalverbandes zum Gegenstande hatte; die baren Auslagen des Verfahrens und des obsiegenden Teils fallen demjenigen zur Last, der nach gesetzlicher Bestimmung die Amtsunkosten der Behörde zu tragen hat.

2. wenn die Entscheidung ohne vorgängige mündliche Verhandlung erfolgt sei;

Pkt. 3. entfällt;

4. bei dem Wojewódzki Sąd Administracyjny und bei dem Najwyższy Trybunał Administracyjny, soweit die Berufung oder die Revision von dem Vorsitzenden des Wydział Powiatowy beziehungsweise des Wojewódzki Sąd Administracyjny eingelegt worden war,

5. von denjenigen Personen, mit Ausnahme jedoch der Gemeinden in den die Verwaltung der Armenpflege betreffenden Angelegenheiten, denen nach den Reichs- oder Landesgesetzen Gebührenfreiheit in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten zusteht.

§ 108.

Die Kosten und baren Auslagen des Verfahrens werden für jede Instanz von dem [Gerichte] Vorsitzenden des Gerichts festgesetzt, bei dem die Sache selbst anhängig gewesen ist.

Die von der obsiegenden Partei zur Erstattung seitens des unterliegenden Teils liquidierten Auslagen werden für alle Instanzen von [demjenigen Gericht] dem Vorsitzenden desjenigen Gerichts festgesetzt, bei dem die Sache in einer Instanz anhängig gewesen ist.

Gegen den Festsetzungsbeschluss des Vorsitzenden des Wydział Powiatowy findet innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an den Vorsitzenden des Wojewódzki Sąd Administracyjny, gegen den in erster Instanz ergangenen Festsetzungsbeschluss des Vorsitzenden des Wojewódzki Sąd Administracyjny findet innerhalb gleicher Frist die Beschwerde an den Najwyższy Trybunał Administracyjny statt.

§ 109.

Dem unterliegenden Teile kann im Falle des bescheinigten Unvermögens nach Massgabe der Bestimmungen des § 30 des Ausführungsgesetzes zum Deutschen Gerichtskostengesetze vom 10. März 1879 (Gesetz-Sammlung S. 145), oder wenn sonst ein beson-

---

Do § 108.

W brzmieniu ustawy z 13. maja 1918 (G. S. str. 59).

derer Anlass dazu vorliegt, gänzliche oder teilweise Kostenfreiheit angerufenen Gerichte zur weiteren Veranlassung an dasjenige Gesuch ablehnenden Beschluss des Wydział Powiatowy findet innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an den Wojewódzki Sąd Administracyjny, gegen den in erster Instanz ergangenen ablehnenden Beschluss des Wojewódzki Sąd Administracyjny innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an den Najwyższy Trybunał Administracyjny statt.

5. Schlussbestimmungen für das Verwaltungsverfahren.

§ 110.

Auf Beschwerden, welche die Leitung des Verfahrens bei dem Wydział Powiatowy und Wojewódzki Sąd Administracyjny zum Gegenstande haben, entscheidet das im Instanzenwege zunächst höhere Gericht endgültig.

§ 111.

Alle Beschwerden sind innerhalb der für dieselben vorgeschriebenen Frist bei dem Gerichte, gegen dessen Entscheidung sie gerichtet sind, einzulegen.

Das Gericht verfährt bei Versäumung der vorgeschriebenen Frist nach Bestimmung des Schlussabsatzes des § 86.

Für das angerufene Gericht kommt § 64 zur Anwendung; an die Stelle des Antrags auf Anberaumung der mündlichen Verhandlung beziehungsweise der Einlegung des Rechtsmittels tritt der Antrag auf Entscheidung durch das Gericht.

Wird die Beschwerde der Vorschrift des ersten Absatzes zuwider innerhalb der gesetzlichen Frist bei demjenigen Gericht angebracht, welches zur Entscheidung darüber zuständig ist, so gilt die Frist als gewahrt. Die Beschwerde ist in solchen Fällen von dem angerufenen Gerichte zur weiteren Veranlassung an dasjenige Gericht abzugeben, gegen dessen Beschluss sie gerichtet ist.

§ 112.

Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand kann beantragen, wer durch Naturereignisse oder andere unanweisbare Zufälle verhindert worden ist, die in dem gegenwärtigen Gesetze oder die in den Gesetzen für Anstellung der Klage beziehungsweise für den Antrag auf mündliche Verhandlung im Verwaltungsstreitverfahren vorgeschriebenen Fristen einzuhalten. Als unabwendbarer Zufall ist es anzusehen, wenn der Antragsteller von einer Zustellung ohne sein Verschulden keine Kenntnis erlangt hat. Ueber den Antrag entscheidet das Gericht, dem die Entscheidung über die versäumte

Streitverhandlung zusteht. Die versäumte Streitverhandlung ist, unter Anführung der Tatsachen, mittels deren der Antrag auf Wiedereinsetzung begründet werden soll, sowie der Beweismittel binnen zwei Wochen nachzuholen; der Lauf dieser Frist beginnt mit dem Ablauf des Tages, mit welchem das Hindernis gehoben ist. Nach Ablauf eines Jahres, von dem Tage der versäumten Frist an gerechnet, findet die Nachholung der versäumten Streitverhandlung beziehungsweise der Antrag auf Wiedereinsetzung nicht mehr statt. Die durch Erörterung des Antrags auf Wiedereinsetzung entstehenden baren Auslagen trägt in allen Fällen der Antragsteller.

§ 113.

Die Zentral- und die Wojewodschaftsverwaltungsbehörden sind auch für die im Verwaltungsstreitverfahren zu verhandelnden Angelegenheiten zur Erhebung des Kompetenzkonflikts befugt.

Die Erhebung des Kompetenzkonflikts auf Grund der Behauptung, dass in einer im Verwaltungsstreitverfahren anhängig gemachten Sache eine andere Verwaltungsbehörde zuständig sei, findet nicht statt.

Die zur Entscheidung im Verwaltungsstreitverfahren berufenen Behörden haben ihre Zuständigkeit von Amts wegen wahrzunehmen.

Wird von einer Partei in erster Instanz die Einrede der Unzuständigkeit erhoben, so kann über dieselbe vorab entschieden werden.

Haben sich in derselben Sache die zur Entscheidung im Verwaltungsstreitverfahren berufene Behörde und eine andere Verwaltungsbehörde für zuständig erklärt, so entscheidet auf Grund der schriftlichen Erklärung der über ihre Kompetenz streitenden Behörden und nach Anhörung der Parteien in mündlicher Verhandlung der Najwyższy Trybunał Administracyjny. Das gleiche gilt in dem Falle, wenn beide Teile sich in der Sache für unzuständig erklärt haben. In beiden Fällen werden weder ein Kostenpauschquantum noch bare Auslagen erhoben. Ebensowenig findet eine Erstattung der den Parteien erwachsenden Kosten statt.

§ 114.

Die gemäss § 11 des Einführungsgesetzes zum Gerichtsverfassungsgesetze vom 27. Januar 1877 (Reichsgesetzblatt S. 77) dem Najwyższy Trybunał Administracyjny, zustehenden Vorentscheidungen erfolgen in dem durch den letzten Absatz des § 113 dieses Gesetzes vorgeschriebenen Verfahren, für welches im übrigen die Vorschriften über das Verwaltungsstreitverfahren entsprechende Anwendung finden.

III. Abschnitt.

Beschlussverfahren.

§ 115.

Betrifft der Gegenstand der Verhandlung einzelne Mitglieder der Behörde oder deren Verwandte und Verschwägerte in auf- und absteigender Linie oder bis zum 3. Grade der Seitenlinie, so dürfen dieselben an der Beratung und Abstimmung nicht teilnehmen. Ebensowenig darf ein Mitglied bei der Beratung und Beschlussfassung über solche Angelegenheiten mitwirken, in welchen es in anderer als öffentlicher Eigenschaft ein Gutachten abgegeben hat, oder als Geschäftsführer, beauftragter oder in anderer als öffentlicher Stellung tätig gewesen ist.

§ 116.

Wird infolge des gleichzeitigen Ausscheidens mehrerer Mitglieder gemäss § 115 die Behörde beschlussunfähig, und kann die Beschlussfähigkeit auch nicht durch Einberufung unbeteiligter Stellvertreter hergestellt werden, so wird von dem Wojewoda oder Minister des Innern, je nachdem es sich um ein Wydział Powiatowy (miejski), Woj. Sąd Adm. oder die Rada Wojewódzka handelt, ein anderer Wydział powiatowy oder miejski, Woj. Sąd Adm. oder Rada Wojewódzka mit der Beschlussfassung beauftragt.

§ 117.

Der Vorsitzende des Wydział Powiatowy (miejski) ist befugt, in Fällen, welche keinen Aufschub zulassen, oder in welchen das Sach- und Rechtsverhältnis klarliegt und die Zustimmung des Kollegiums nicht im Gesetz ausdrücklich als erforderlich bezeichnet ist, namens der Behörde Verfügungen zu erlassen und Bescheide zu erteilen.

Die gleiche Befugnis steht dem Vorsitzenden des Woj. Sąd Adm. und er Rada Wojewódzka mit der Massgabe zu, dass eine Abänderung der durch Beschwerde angefochtenen Beschlüsse des Wydział Powiatowy (miejski) bezw. des Woj. Sąd Adm. nur unter Zuziehung des Kollegiums erfolgen darf.

In den auf Grund der vorstehenden Bestimmungen erlassenen Verfügungen und Bescheiden ist den Beteiligten, sofern deren Anträgen nicht stattgegeben wird, zu eröffnen, dass sie befugt seien, innerhalb zwei Wochen auf Beschlussfassung durch das Kollegium anzutragen oder dasjenige Rechtsmittel ein zulegen, welches zulässig wäre, wenn die Verfügung beziehungsweise der Bescheid auf Beschluss des Kollegiums erfolgt wäre.

Wird auf Beschlussfassung angetragen, so muss solche zunächst erfolgen. Hat einer der Beteiligten auf Beschlussfassung

angetragen, ein anderer das Rechtsmittel eingelegt, so wird nur dem Antrag auf Beschlussfassung stattgegeben. Wird weder auf Beschlussfassung angetragen, noch das Rechtsmittel eingelegt, so gilt die Verfügung beziehungsweise der Bescheid als endgültiger Beschluss. Für den Antrag auf Beschlussfassung des Kollegiums finden die nach §§ 52 und 53 für die Beschwerde geltenden Bestimmungen Anwendung.

Der Vorsitzende hat dem Kollegium von allen im Namen desselben erlassenen Verfügungen und erlassenen Bescheiden nachträglich Mitteilung zu machen.

§ 118.

An den Verhandlungen der Behörde können unter Zustimmung des Kollegiums technische Staats- oder Kommunalbeamte mit beratender Stimme teilnehmen.

§ 119.

Die Behörden fassen ihre Beschlüsse auf Grund der verhandelten Akten, sofern nicht das Gesetz ausdrücklich mündliche Verhandlung vorschreibt.

Die Behörden sind befugt, auch in anderen, als in den im Gesetze ausdrücklich bezeichneten Angelegenheiten die Beteiligten beziehungsweise deren mit Vollmacht versehene Vertreter behufs Aufklärung des Sachverhalts zur mündlichen Verhandlung vorzuladen.

In Betreff der mündlichen Verhandlung finden im übrigen die Vorschriften der §§ 68, 71, 72, 73 und 75 sinngemässe Anwendung.

§ 120.

Für die Erhebung und Würdigung des Beweises kommen die Vorschriften der §§ 76 bis 79 sinngemäss und mit der Massgabe zur Anwendung, dass gegen den eine Strafe oder Nichtverpflichtung eines Zeugen oder Sachverständigen aussprechenden Beschluss des Wydział Powiatowy (miejski) den Beteiligten die Beschwerde an die Rada Wojewódzka gegen den in erster oder zweiter Instanz ergangenen Beschluss des letzteren innerhalb gleicher Frist die Beschwerde an den Najwyższy Trybunał Administracyjny zusteht.

§ 121.

Gegen die Beschlüsse des Wydział Powiatowy (miejski) findet innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an die Rada Wojewódzka statt, sofern nicht nach ausdrücklicher Vorschrift des Gesetzes:

1. die Beschlüsse endgültig sind,
2. die Beschlussfassung über die Beschwerde anderen Behörden übertragen ist.

Die auf Beschwerden gefassten Beschlüsse der Rada Wojewódzka sind endgültig, sofern nicht das Gesetz im einzelnen bestimmt.

Die vorstehenden Bestimmungen finden auf die nach Massgabe der Gesetze vom Starosta unter Zustimmung des Wydział Powiatowy, vom Wojewoda unter Zustimmung der Rada Wojewódzka gefassten Beschlüsse entsprechende Anwendung.

§ 122.

Die Beschwerde ist in den Fällen des § 121 bei derjenigen Behörde, gegen deren Beschluss sie gerichtet ist, anzubringen. Der Vorsitzende prüft, ob das Rechtsmittel rechtzeitig angebracht ist.

Ist die Frist versäumt, so weist der Vorsitzende das Rechtsmittel ohne weiteres durch einen mit Gründen versehenen Bescheid zurück. In demselben ist dem Beschwerdeführer zu eröffnen, dass ihm innerhalb zwei Wochen die Beschwerde an diejenige Behörde zustehe, welche zur Beschlussfassung in der Sache berufen ist, widrigenfalls es bei dem Bescheide verbleibe.

Ist die Frist gewahrt und ist eine Gegenpartei vorhanden, so wird die Beschwerdeschrift mit ihren Anlagen zunächst dieser zur schriftlichen Gegenerklärung innerhalb zwei Wochen zugefertigt. Die Gegenpartei kann sich dem Rechtsmittel anschliessen, selbst wenn die Frist verstrichen ist.

Abschrift der eingegangenen Gegenerklärung erhält der Beschwerdeführer. Zur näheren Begründung dieser Beschwerde, sowie zur Gegenerklärung kann in nicht schleunigen Sachen eine angemessene, der Regel nach nicht über zwei Wochen zu erstreckende Nachfrist gewährt werden. Hierauf werden die Verhandlungen mittels Berichts derjenigen Behörde eingerichtet, welcher die Beschlussfassung über die Beschwerde zusteht.

Wird die Beschwerde der Vorschrift des ersten Absatzes zuwider innerhalb der gesetzlichen Frist bei derjenigen Behörde angebracht, welche zur Beschlussfassung darüber zuständig ist, so gilt die Frist als gewahrt. Die Beschwerde ist in solchen Fällen von der angerufenen Behörde zur weiteren Veranlassung an diejenige Behörde abzugeben, gegen deren Beschluss sie gerichtet ist.

§ 123.

Die Einlegung der Beschwerde steht in den Fällen des § 121 aus Gründen des öffentlichen Interesses auch den Vorsitzenden der Behörden zu.

Will der Vorsitzende von dieser Befugnis Gebrauch machen, so hat er das dem Kollegium sofort mitzuteilen.

Die Zustellung des Beschlusses bleibt in diesem Falle einstweilen, jedoch längstens drei Tage, ausgesetzt. Sie erfolgt mit der

Eröffnung, dass im öffentlichen Interesse die Beschwerde eingelegt worden sei. Ist die Zustellung ohne diese Eröffnung erfolgt, so gilt die Beschwerde als zurückgenommen.

Die Gründe der Beschwerde sind den Beteiligten zur schriftlichen Erklärung innerhalb zwei Wochen mitzuteilen.

Nach Ablauf dieser Frist sind die Verhandlungen der Behörde einzureichen, welcher die Beschlussfassung über die Beschwerde zusteht.

Eine vorläufige Vollstreckung des mit der Beschwerde angefochtenen Beschlusses (§ 53) ist in diesen Fällen ausgeschlossen.

§ 124.

In den Beschlussverfahren wird ein Kostenpauschquantum nicht erhoben, ebensowenig haben die Beteiligten ein Recht, den Ersatz ihrer baren Auslagen zu fordern.

Jedoch können die durch Anträge und unbegründete Einwendungen erwachsenden Gebühren für Zeugen und Sachverständige demjenigen zur Last gelegt werden, welcher den Antrag gestellt beziehungsweise den Einwand erhoben hat.

Die sonstigen Kosten und baren Auslagen des Verfahrens fallen demjenigen zur Last, der nach gesetzlicher Bestimmung die Amtsunkosten der Behörde zu tragen hat.

Bei den Vorschriften der Gewerbeordnung behält es sein Verwenden.

§ 125.

Ueber Beschwerden, welche die Leitung des Verfahrens und die Kosten betreffen, beschliesst endgültig die in der Hauptsache zunächst höhere Instanz.

§ 126.

Der Wojewoda kann endgültige Beschlüsse der Rada Wojewódzka, der Vorsitzende des Woj. Sąd Adm. endgültige Beschlüsse des Woj. Sąd Adm. und der Starosta, bezw. der Vorsitzende des Wydział Powiatowy (miejski) endgültige Beschlüsse dieser Behörde mit aufschiebender Wirkung anfechten, wenn die Beschlüsse die Befugnisse der Behörde überschreiten oder das bestehende Recht, insbesondere auch die von den Behörden innerhalb ihrer Zuständigkeit erlassenen Verordnungen verletzen. Die Anfechtung erfolgt mittels Klage beim Najwyższy Trybunał Administracyjny.

Do § 126.

Uzupełnienie znajduje się w Art. 32. ustawy konst. z 15. lipca 1920 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 73, poz. 497).

Die Behörde, deren Beschluss angefochten wird, ist befugt, zur Wahrnehmung ihrer Rechte in dem Verfahren vor dem Najwyższy Trybunał Administracyjny einen besonderen Vertreter zu wählen.

2.

Preussisches Kriegsgesetz

zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (G. S. 53).

Art. 1. Das Gesetz über die allgemeine Landesverwaltung vom 30. Juli 1883 wird dahin geändert:

1.) § 31 Satz 1 wird gestrichen.

2.) Im § 33 Abs. 1 werden die Worte „darunter ein zum Richteramte befähigtes" gestrichen.

3.) § 64 Abs. 3 wird durch folgende Vorschrift ersetzt: „Namens des Kreisausschusses und namens des Bezirksausschusses steht auch dem Vorsitzenden der Erlass eines solchen Bescheides zu".

4.) § 67 wird durch folgende Vorschrift ersetzt: „Erscheint durch die Erklärung der Parteien das Sach- und Rechtsverhältnis genügend geklärt, so kann auf Grund dieser Erklärungen das Gericht oder namens desselben der Vorsitzende auch ohne mündliche Verhandlung seine Entscheidung in der Form eines mit Gründen versehenen Bescheids fällen. Dabei gelten die Bestimmungen des § 64".

5.) § 75 Satz 1 erhält folgende Fassung: „Ueber die mündliche Verhandlung ist entweder von einem vereidigten Protokollführer oder einem Mitgliede des Gerichtshofs eine Niederschrift zu verfassen".

6.) § 76 erhält folgende Fassung: „Das Gericht oder namens desselben der Vorsitzende ist befugt, geeignetenfalls schon vor Anberaumung der mündlichen Verhandlung Untersuchungen an Ort und Stelle zu veranlassen, Zeugen und Sachverständige zu laden und eidlich zu vernehmen, überhaupt den angetretenen oder für erforderlich erachteten Beweis in vollem Umfange zu erheben".

7.) Im § 93 wird hinter Abs. 1 folgende Vorschrift eingestellt: „In Streitigkeiten über Geldleistungen, die für Zwecke der Gemeinde oder anderer öffentlich-rechtlicher Körperschaften oder Verbände entweder in der Form von Zuschlägen zu staatlichen oder staatlich veranlagten Steuern oder auf Grund besonderer Steuerordnungen, Abgabentarife, Gebührentaxen, Statuten und sonstiger

eine Heranziehung allgemeiner Art in sich schliessender Gesetze, Observanzen oder Beschlüsse angefordert werden, ist die Zulässigkeit der Revision durch einen 100 Mark übersteigenden Beschwerdegegenstand bedingt.

Die Beschränkung des Abs. 2 findet auf die Revision des Vorsitzenden keine Anwendung.

8.) Im § 108 Abs. 1 werden die Worte „von dem Gericht“ ersetzt durch die Worte „von dem Vorsitzenden des Gerichts“; im Abs. 2 die Worte „von demjenigen Gerichte“ durch die Worte „von dem Vorsitzenden desjenigen Gerichts“; im Abs. 3 die Worte „des Kreisausschusses“ durch die Worte „des Vorsitzenden des Kreisausschusses“ und die Worte „des Bezirksausschusses“ durch die Worte „des Vorsitzenden des Bezirksausschusses“.

3.

Verfügung

der Minister des Innern und der Finanzen

vom 5. Juni 1918

betr. Ausführung des Kriegsgesetzes zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (M. Bl. 122).

Zur Ausführung des Kriegsgesetzes zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (G. S. S. 53) bestimmen wir folgendes:

I.

[Nach Art. I Ziff. 1 können die ernannten Mitglieder des Bezirksausschusses auch zur Hilfeleistung in den dem Regierungspräsidenten persönlich überwiesenen Geschäften herangezogen werden.] Ferner bedarf es nach Art. I Ziffer 2 zur Beschlussfähigkeit des Bezirksausschusses nicht mehr der Anwesenheit eines zum Richteramte befähigten Mitgliedes. Wir erwarten, dass von der hierdurch gewährten Erleichterung in der Ausnutzung der Arbeitskräfte der den Regierungen überwiesenen Beamten in vollem Umfange Gebrauch gemacht werden wird.

Uwaga: Patrz Dodatek Nr. 3 do Gazety Urzędowej „Ustawa o dan. kom.“ str. 52—56 oraz Art. 35 (ustęp ost.) ustawy o N. Tr. Adm. z 3. VIII. 22.

Spis.

Strona

Część I: Cele i drogi rozwoju sądownictwa administracyjnego w Polsce
(rozprawka) 3

Część II: Śląski Trybunał Administracyjny
1. Ustawa z 18. VII. 1922 12
2. Uchwała Rady Wojewódzkiej o zniesieniu 16

Część III: Najwyższy Trybunał Administracyjny
1. Ustawa z 3. VIII. 1922 17
2. Ustawa z 22. IX. 1922 28
3. Rozporządzenie Prezydenta Ministrów z 25. XI. 1922 . . . 30
4. Wyciąg z „Ruchu prawniczego i ekonomicznego" . . . 33
5. Wyciąg z „Ruchu prawniczego i ekonomicznego" . . . 37

Część IV: Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach
1. Rozporządzenie z 1. VIII. 1922 (przedruk z uwzględnieniem wszystkich nowel) 40
2. Rozporządzenie z 1. VIII. 1922 (tekst pierwotny) . . . 43
3. Rozporządzenie z 19. IX. 1922 44
4. Ustawa z 9. V. 1923 45
5. Rozporządzenie wykonawcze z 16. XII. 1922 46
6. Rozporządzenie wykonawcze z 6. IX. 1922 48
7. Projekt rozporządzenia wykonawczego modyfikującego rozporządzenie sub 6 . . . . . : 49

Część V: Procedura sądów administracyjnych w Województwie Śląskiem
1. Ustawa o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30. lipca 1883 (Zbiór praw strona 195) dział III. 50
2. Preussisches Kriegsgesetz zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (G. S. 53) 74
3. Verfügung der Minister des Innern und der Finanzen vom 5. Juni 1918, betreffend Ausführung des Kriegsgesetzes zur Vereinfachung der Verwaltung vom 13. Mai 1918 (M. Bl. 122) . . 76

Spis dodatkowy.

	Tom	Str.
1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	I. 5;	II. 6
2. Statut Organiczny Województwa Śląskiego . . .	I;	35
3. Artykuł 88 Traktatu Wersalskiego	I;	60
4. Ustawy i rozporządzenia zatwierdzone przez Komisję Międzysojuszniczą w Opolu	I;	67
5. Stan prawny w części górnośląskiej Województwa .	I;	83
6. Stan prawny w części cieszyńskiej Województwa . .	II;	331
7. Spis praw niemieckich	II;	346
8. Spis praw austrjackich	III; (dod. Nr. 1)	46
9. Szkice organizacyjne (władze w Województwie Śląsk.)	I;	172
10. Sądownictwo administracyjne w Województwie Śląsk.	I. 183;	II. 284

Wydawnictwa

Redakcji „Gazety Urzędowej“:

A. „Zbiór praw“.

I. **Zbiór praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego;** opracował: Dr. Włodzimierz **Dąbrowski,**

Tom I. str. 308; Nakładem Urzędu Wojewódzkiego **1922.** Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.

II. **Zbiór praw konstytucyjnych i administracyjnych** Województwa Śląskiego; opracował Dr. Włodzimierz **Dąbrowski,**

Tom II. str. 371; Nakładem Urzędu Wojewódzkiego **1923.** Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.

III. **Zbiór praw;** opracował dr. Włodzimierz **Dąbrowski, Tom III.** str. 94; wydano jako **„Dodatek Nr. 1“** do Gazety Urzędowej.

IV. Zbiór praw. **Prawo skarbowe i podatkowe:** I. Uzupełnienie. **Ustawy walutowe** (A) zestawił dr. Włodz. **Dąbrowski;** wydano jako **„Dodatek Nr. 7“** do Gazety Urzędowej.

V. Zbiór praw. **Organizacja i kompetencja władz i urzędów:** I. uzupełnienie **Ustawy o języku urzędowym** (A) zestawił dr. Wł. **Dąbrowski;** wydano jako **„Dodatek Nr. 8“** do Gazety Urzędowej.

VI. Zbiór praw. **Ustawy wyznaniowe;** I. Uzupełnienie; zestawił dr. Wł. **Dąbrowski;** wydano jako **„Dodatek Nr. 9“** do Gazety Urzędowej.

VII. **Ustawy sanitarne:** I. Uzupełnienie. **Taksa aptekarska i lekarska** (A), zestawił dr. Włodz. **Dąbrowski:** wydany jako **„Dodatek Nr. 10“** do Gazety Urzęd.

VIII. Zbiór praw. **Organizacja i kompetencja władz i urzędów;** II. Uzupełnienie. Zestawił Dr. Włodz. **Dąbrowski;** wydano jako **„Dodatek Nr. 11“** do Gazety Urzędowej.

IX. Zbiór praw: **Prawo skarbowe i podatkowe.** II. **Uzupełnienie. Postanowienie o patentach akcyzowych.** Zestawił Stanisław **Bogdanowicz;** wydano jako **„Dodatek Nr. 12“** do Gazety Urzędowej.

X. Zbiór praw: **Sądownictwo administracyjne.** I. Uzupełnienie. Zestawił Dr. Włodzimierz **Dąbrowski;** wydano jako **„Dodatek Nr. 13“** do Gaz. Urzędowej.

B. Inne wydawnictwa.

I. **Układ polsko-niemiecki** w przedmiocie państwowej własności górniczej i hutniczej w polskiej części Górnego Śląska; Wydano jako **„Dodatek Nr. 2“** do Gazety Urzędowej.

II. **Ustawa o daninach komunalnych (Kommunalabgabegesetz)** z 14. lipca 1893 z uwzględnieniem ustaw uzupełniających; zestawił Dr. Wł. **Dąbrowski;** Wydano jako **„Dodatek Nr. 3“** do Gazety Urzędowej.

III. **Ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej** obowiązujące w części cieszyńskiej Województwa Śląskiego; zestawił Dr. Wł. **Dąbrowski;** Wydano jako **„Dodatek Nr. 4“** do Gazety Urzędowej.

IV. **O budżecie.** Część I. napisał dr. Michał **Bielak.** Wyd. jako **„Dodatek Nr. 5“** do Gazety Urzędowej.

V. **Ustawy o ochronie lokatorów** obowiązujące w Województwie Śląskiem; zestawił Dr. W. **Dąbrowski;** **„Dodatek Nr. 6“** do Gazety Urzędowej.

— Do nabycia: —

W Administracji „Gazety Urzędowej Woj. Śląskiego“, Katowice, ul. Szafranka.